Ådalen 2015

Præsentation

Ådalen 2015
© CFK · Folkesundhed og Kvalitetsudvikling, Region Midtjylland, 2013

Konsulent René Buch Nielsen
Tlf. 7841 4076
E-mail: rene.nielsen@stab.rm.dk

Konsulent Eva Tersbøl
Tlf. 7841 4057
E-mail: eva.tersboel@stab.rm.dk

CFK · Folkesundhed og Kvalitetsudvikling
Olof Palmes Allé 15
8200 Aarhus N

Hjemmeside: www.cfk.rm.dk

Indhold

Forord	**3**
1. Indledning og læsevejledning	**5**
2. Tænk og gør det anderledes	**7**
3. Anbefalinger, tiltag og idéer	**17**
4. Hvad gør Ådalen til et attraktivt tilbud?	**27**
5. Borger og bruger	**45**
6. Ådalen - Forskellen ligger i fagligheden	**57**
7. Afslutning - hvad så nu?	**69**

Fru Frandsen
Indlæg i Skive Folkeblad 1985

70 år

Tidligere plejehjemsforstander, sygeplejerske Esther Frandsen, Glyngøre, fylder mandag den 18. februar 70 år.

Esther Frandsen er født i Esbjerg. Som 24-årig begyndte hun sygeplejeuddannelsen. Det var psykiatrien, der havde Esther Frandsens interesse. I 25 år arbejdede hun indenfor den psykiatriske hospitalssektor, i mange år som oversygeplejerske i Viborg, indtil hun i 1973 oprettede et privat psykiatrisk plejehjem i Skive.

Det var patienterne - menneskene - hun interesserede sig for, og det lykkedes da også for hende at skabe gode og trygge rammer for beboerne. Dette hjem drev Esther Frandsen, indtil 1983, da hun blev pensioneret.

Igennem mange år har Esther Frandsen interesseret sig for andre behandlingsformer end de gængse. Først lærte hun sig zoneterapi, men denne terapiform var ikke løsningen for alle sygdomme og skavanker, og hun søgte derfor andre veje.

Det førte til radioni. Fra Oxford i England hentede Esther Frandsen sit radioniapparat, og utallige mennesker har hentet hjælp gennem de planter, hun har analyseret.

En tid havde Esther Frandsen, foruden i Skive, også konsultation i Nykøbing. I vinteren 1983-84 flyttede Esther Frandsen til København, men det blev kun for en kort periode. I foråret 1984 flyttede hun igen tilbage til det jydske for at bosætte sig i Glyngøre. Mennesker fra nær og fjern henvender sig til hende for at få hjælp.

Et manuskript til en lille bog, »Naturen den store helbreder«, ligger også klar til udgivelse. I bogen beskriver Esther Frandsen baggrunden for og princippet i radionien, og der er desuden beskrivelse af nogle af de planter, som kan bruges til at styrke og helbrede.

K.

Det var Esther Frandsen, der i 1973 oprettede et privat psykiatrisk plejehjem i Skive. Plejehjemmet er sidenhen blevet til Skive Kommunes Psykiatriske Center Ådalen.
Esther Frandsen døde i 1995, 80 år gammel.

Forord

Ådalen frem til 2015

Det Psykiatriske Center Ådalen ønsker at gennemføre en udviklingsproces fra vores ståsted nu i 2012 og frem mod 2015.

Udviklingsprocessen er igangsat efter, at Udvalget for Social og Ældre d. 6. juni 2012 besluttede at: *"Forvaltningen udarbejder et nyt forslag vedrørende Ådalens aftencafé og strukturerede dagtilbud med udgangspunkt i de indkomne høringssvar".*

Den nedsatte arbejdsgruppe i Ådalen, bestående af 8 brugere, 8 personaler og 2 ledere, har i samarbejde med 2 konsulenter fra CFK været i en turboproces fra august til december 2012, hvor vi har undersøgt og beskrevet Ådalens nuværende tilbud og praksis med henblik på at kunne fremlægge en visionær og nytænkende strategi for Ådalen frem mod 2015.

Den nye "boble" med Ådalen frem mod 2015 er fremkommet med udgangspunkt i de mange undersøgelser, interviews mv., vi har gennemført med brugere, pårørende, samarbejdsparter mfl., hvor vi har ønsket at blive meget klogere på, hvad "der virker" for den enkelte, således at ressourcerne kan anvendes bedst muligt.

Der er taget udgangspunkt i en recoveryorienteret tilgang, som Socialafdelingen i Skive Kommune har besluttet at arbejde ud fra, ligesom der er taget afsæt i KL's nye rapport "Den nære psykiatri", Region Midtjyllands "Psykiatriplan 2013-2016" og Region Midtjyllands "Strategi og Handleplan for Sundhedsfremme og Forebyggelse".

Det har været utroligt spændende at have deltaget i denne proces. Jeg synes, der er kommet et spændende og visionært resultat ud af det fantastiske arbejde, arbejdsgruppen har præsteret – håber du vil synes det samme, når du læser rapporten.

Mona Madsen
Centerleder Ådalen

Arbejdsgruppen: Per Mølgaard Andersen, Henrik Nielsen, Harald Otto Larsen, Stine Østergaard Cleemann, Ivan Vad Baunsgård, Hanne Witte Nielsen, Flemming Vester, Anette Nielsen, Helle Bregendahl, Helle D. Andersen, Anna Hougesen, Vibeke Enggaard, Rikke O. Mikkelsen, Kirsten Dahl, Else Tranberg, Hanne Gaarde Nørgaard og Mona Madsen

1. Indledning og læsevejledning

Nærværende rapport er et af mange resultater af en intensiv arbejdsproces. Forløbet tog sin start, da en høringsproces medførte, at Udvalget for Social og Ældre i forsommeren 2012 besluttede, at de havde brug for mere viden om Ådalens tilbud, inden de kunne træffe beslutning om centrets fremtid.

Ådalen er et psykiatrisk center i Skive Kommune med tilbud til borgere over 18 år, der er visiteret til et struktureret aktivitetstilbud samt bostøtte i eget hjem eller støttelejlighed. Til Ådalen hører også et døgndækket tilbud: Nordbanevej.

Baggrunden for at iværksætte en udviklingsproces var, at der i Skive Kommunes perspektivplan for 2012-2015 blev fremsat forslag om at reducere udgifterne til Ådalens socialpsykiatriske tilbud pga. de økonomiske udfordringer samt krav om nulvækst.

Formålet var at udarbejde en plan for Ådalen, som var tilpasset kommunens samlede tilbud, og samtidigt sikrer en fremtidig drift med en hensigtsmæssig udnyttelse af ressourcerne til gavn for både borgere og personale. Fokus var rettet mod at synliggøre Ådalen. Begrebet "synliggørelse" dækker beskrivelse og dokumentation af nuværende praksis. Hensigten med denne afdækning var at fremlægge en visionær og nytænkende strategi for Ådalen med fokus på effektiv ressourceudnyttelse.

Den 6. februar 2013 præsenteres Ådalen 2015 til Udvalget for Social og Ældre. Forslaget består af 4 anbefalinger, som præsenteres i rapportens kapitel 3. I kapitlet præsenteres også en række konkrete tiltag, som er planlagt eller allerede iværksat som følge af arbejdsgruppens arbejde. Endelig præsenteres de mange idéer, som er opstået i processens mange undersøgelser og i dialog mellem brugere, personale, ledelse og samarbejdsparter.

Rapportens kapitel 2 fortæller historien om en anderledes og unik udviklingsproces. Det metodemæssige udgangspunkt beskrives kort og anvendte redskaber præsenteres.

I rapportens kapitel 4 beskrives indholdet i Ådalens tilbud. Hensigten er at få en dybere forståelse af, hvad der gør Ådalen til et attraktivt tilbud, hvad der bør bevares, og hvad der skal se anderledes ud i fremtiden. Der var også en fælles erkendelse hos både brugere og personale af, at Ådalen repræsenterer et helt særligt tilbud til kommunens psykiatribrugere, som det var nødvendigt udfolde igennem brugernes egen fortællinger.

Rapportens kapitel 5 om brugerindflydelse indeholder undersøgelser af, hvordan brugerne oplever deres indflydelse i Ådalen. Her præsenteres resultaterne af spørgeskemaundersøgelser gennemført blandt brugerne i Ådalens tilbud og opsamlinger fra dialogmøder afholdt med brugerne om, hvordan de kan tænke sig at blive involveret i fremtiden. Derudover præsenteres personalets refleksioner omkring brugerinddragelse.

I rapportens kapitel 6 præsenteres resultaterne af de undersøgelser, der er lavet om fagligheden i Ådalen. En essentiel del af høringssvarene fra forårets høringsfase beskrev behovet for at bevare et fagligt bemandet aftentilbud til psykiatriens brugere. Arbejdsgruppen valgte derfor at rette fokus mod, hvilken faglig praksis i Ådalen, der gør en forskel for både brugere, pårørende og forskellige samarbejdspartnere.

Rapportens afslutning angår den præsentation af udviklingsprocessen, som arbejdsgruppen arrangerede den 4. december 2012 på Skive seminarium.

God læselyst!

Tak

Arbejdsgruppen har fået uvurderlig hjælp, støtte og opmuntring i dette forløb. Vi ønsker især at takke:

Alle ansatte i Ådalen. Tak for engagement, muntre tilråb og hjælp til at holde Ådalen kørende, mens vi var på arbejdsgruppemøder.

Alle brugere af Ådalens tilbud. Tak for gode indspil og kommentarer, som har gjort os klogere. Tak for deltagelse i møder, undersøgelser og tak for fortællinger om jeres liv og oplevelser, og fordi I vil dele dem med os og andre.

Alle pårørende ved Ådalen. Tak for stor opbakning til vores undersøgelser, og de mange brugbare, inspirerende og konstruktive kommentarer.

Alle samarbejdsparter. Tak til sagsbehandlerne ved Specialrådgivningen og personalet ved Regionspsykiatrien fordi I brugte tid på vores undersøgelse og tid til at møde os. Tak for gode indspil til det fremtidige arbejde.

Tak til Lisbeth Sanders i Jobstart og Mødestedet Sind fordi vi måtte "forstyrre" jer og få gode ideer til fremtidigt samarbejde.

Tak til Socialchef Lars W. Kristiansen for opbakning til processen og imødekommenhed.

Og ikke mindst, tak til Udvalget for Social og Ældre. Tak fordi I spillede bolden over på vores banehalvdel, og vi fik mulighed for at præsentere vores bud på Ådalen 2015.

2. Tænk og gør det anderledes

Hvis vi ser tingene som vi altid har gjort, er vi sikre på, at få det vi altid har haft

Før udviklingsprocessen gik i gang, var det et ønske, at udfordre den måde man normalt gennemfører besparelser på. Normalt kigger man på de økonomiske rammer og skærer, hvor det er mest oplagt at hente penge, hvilket næsten altid betyder reduktion af medarbejdere.

Ledelsen i Ådalen ønskede at gøre det anderledes. Den planlagde et forløb, hvor medarbejdere og brugere i samarbejde med ledelsen fandt en plan for, hvordan Ådalen kan udvikles frem til 2015. Denne plan skal være tilpasset kommunens samlede tilbud og samtidig sikre en drift, hvor der opnås en hensigtsmæssig udnyttelse af ressourcerne til gavn for både borgere og personale. Planen skal også indeholde konkrete forslag til besparelser.

Ledelsen besluttede også, at måden der skulle arbejdes på i forløbet, skulle være anderledes en sædvanligt. Først og fremmest skulle Ådalens brugere involveres i processen som ligeværdige og fuldt integrerede deltagere. Derudover blev der inddraget redskaber og metoder, der fremmer en kreativ og anderledes tilgang til udviklingsprocesser.

Udvalgte medarbejdere og brugere fra de forskellige tilbud i Ådalen blev inviteret til at deltage i en arbejdsgruppe. Arbejdsgruppen har bestået af 18 deltagere, som i løbet af tre måneder har udarbejdet en visionær plan for, hvordan Ådalen vil se ud i 2015.

Udviklingsprocessen blev igangsat med en inspirationsdag for arbejdsgruppen den 28. august 2012. Efterfølgende har forløbet været intensivt og bestået af en række arbejdsgruppemøder af 3 timers varighed, som har ligget tæt i forlængelse af hinanden. Det intensive forløb har medført en betydelig og engageret arbejdsindsats, som også har været krævende i en travl arbejdsdag.

Tidsplan for udviklingsprocessen

Forberedelse	Sammensætte arbejdsgruppe	Planlægge mødedatoer	**Juni til august**
Opstart	Inspirationsdag	Identificere et fælles udgangspunkt og formulere mål for processen	**28.08**
Produktionsfase	Arbejdsgruppemøde	Vælge tema og opdele i undergrupper	**11.09**
	Arbejdsgruppemøde	Temaopdelt gruppearbejde	**17.09**
	Arbejdsgruppemøde	Temaopdelt gruppearbejde	**28.09**
	Arbejdsgruppemøde	Temaopdelt gruppearbejde	**09.10**
	Arbejdsgruppemøde	Temaopdelt gruppearbejde	**18.10**
	Arbejdsgruppemøde	Temaopdelt gruppearbejde	**30.10**
Opsamlingsfase	Arbejdsgruppemøde	Temaopdelt gruppearbejde	**06.11**
	Arbejdsgruppemøde	Temaopdelt gruppearbejde	**15.11**
	Skriveværksted	Renskrive dokumenter	**19.11**
	Fælles gennemlæsning	Sparring på rapportudkast	**22.11**
Præsentationsfase	Rapport afleveres til politisk udvalg	Færdig rapport sendes til udvalg	**26.11**
	Præsentation af arbejds-gruppens arbejde for alle relevante deltagere i processen: medarbejde-re, brugere, pårørende og samarbejdsparter	Arbejdsgruppen inviterer til eftermiddagsmøde med alle som har deltaget i, eller været omfattet af proces-sen	**4.12**
	Præsentation af rapport til politisk udvalg	Arbejdsgruppen præsenter rapport og anbefalinger for udvalget og har mulighed for at svare på spørgsmål	**06.02.13**
Beslutningsfase	Politisk behandling af Ådalens forslag til fremtidig drift	Det politiske udvalg tager stilling til rapportens anbe-falinger	

Ådalen – orkanens øje

Et væsentligt formål var at synliggøre Ådalen. Begrebet ”synliggørelse” dækker beskrivelse og dokumentation af nuværende praksis. Sagt på en anden måde, har det været vigtigt for arbejdsgruppen at finde ud af, hvad Ådalen består af, og beskrive de elementer, som gør Ådalen til et attraktivt tilbud for borgerne, som modtager støtte fra Ådalen.

På inspirationsdagen den 28. august fik arbejdsgruppen anledning til at reflektere over, hvad der gør Ådalen attraktivt. Ved hjælp af billeder udvalgte deltagerne fire billeder, som hver især viser noget om, hvad der gør Ådalen til et attraktivt tilbud:

Medarbejdere og brugere valgte disse fire billeder, og satte ord på, hvad der gør Ådalen til et attraktivt tilbud.

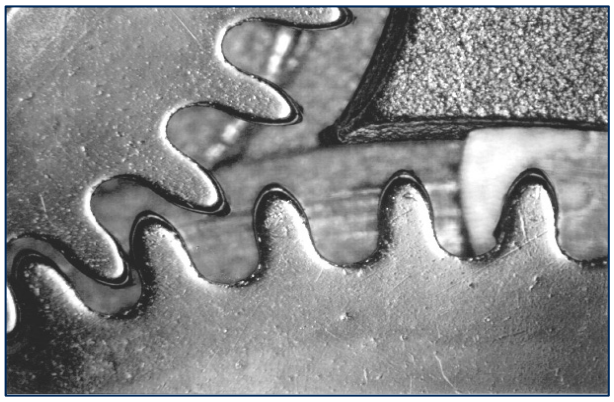

Olien til hjulet er den bærende idé, vi har skabt sammen

Udvikling

Vedvarende proces

Samarbejde

Løfte i flok

Et hjul der er sat i gang med en ide

Sammenhold/samarbejde

Store vidder **Tryghed**

Store kræfter **Hygge**

Drivkraft

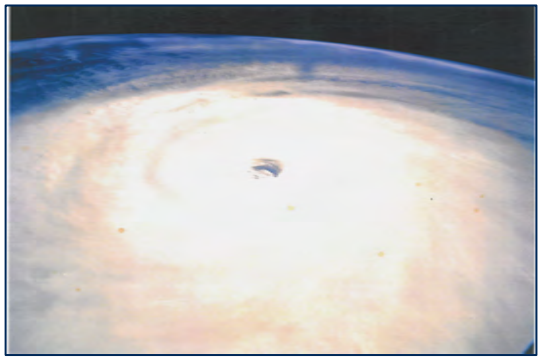

Ådalen = Orkanens øje = helt stille

Respekt for hinanden **Samarbejde**

Byggesten **Fællesskab**

Videre bygning **Stolthed**

Ligeværdighed **Plads til alle**

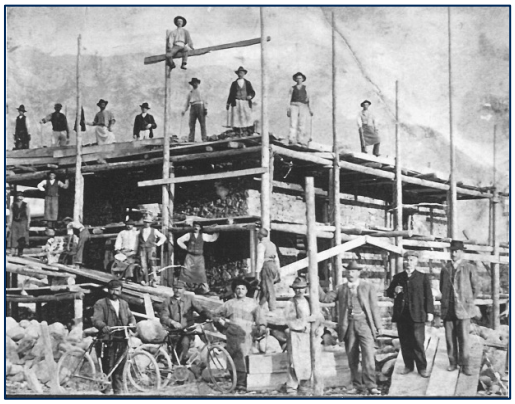

Hvad er det bedste, der er kommet ud af processen?

Næste skridt var rettet mod at afdække, hvilke forventninger arbejdsgruppen havde til det forløb de skulle i gang med og i særlig grad at drøfte deres forventninger til resultatet af processen.

Nedenstående udsagn er en tematiseret opsamling på gruppens drøftelser:

Ådalen 2012	**Personale og brugere**
At bevare et dejligt sted Samme tilbud Et godt sted at være Ånden i Ådalen bliver ved at være som nu At der bliver tryghed og sikkerhed Arbejdsro!	At Ådalen bliver et godt sted for brugere og personale At finde løsninger, som tilgodeser både brugere og personale ud fra de rammer og ressourcer, vi har at gøre med Tydelige rammer for både brugere og personale Homogenitet i Ådalen Fælles mål i personalegruppe Glade brugere og personale
Beskrivelse og dokumentation	**Innovation**
En beskrivelse af Ådalen: Hvad er vores spidskompetencer? = hvad kan vi tilbyde ift. andre tilbud? Behov for enesamtaler i Fælleslejligheden – forskellen på dét og Caféens tilbud Blive klogere på hvad, der er virksomt for brugerne Kende evidensen Få signaleret hvad vi er, og hvad vi gør At politikerne får forståelse for vores behov Forskellige behov for støtte/nærhed	Nytænkning Prioritering af ressourcer Effektive forbedringer Udvikling Et endnu bedre tilbud Finde frem til nogle gode forslag

Inden arbejdsgruppen lagde sig fast på, hvad planen for Ådalen 2015 skulle indeholde, blev der arbejdet med at se tingene fra forskellige perspektiver. Hensigten var at udfordre tendensen til at vende sig mod traditionelle spareforslag og ønsket om at bevare status quo, men måske tænke et helt nyt Ådalen. Hvad skal indgå i Ådalen 2015, hvis det var en pårørende, en skoleelev eller en bankdirektør, som skulle lave planen? Andres perspektiv er en udfordrende metode til at få øje på nye muligheder.

Efter at grupperne havde udforsket den gode plan ud fra forskellige perspektiver, blev de mange udsagn indholdsmæssigt fordelt på en række temaer. Det viste sig, at nogle temaer gik igen og var relevante fra flere forskellige perspektiver.

Blandt en række temaer valgte deltagerne hvilket tema, de fandt mest relevant at arbejde videre med. Arbejdsgruppen fordelte sig derefter på fire temaer:

Beskrivelse af Ådalens tilbud, brugerindflydelse, faglighed og ordentlighed.

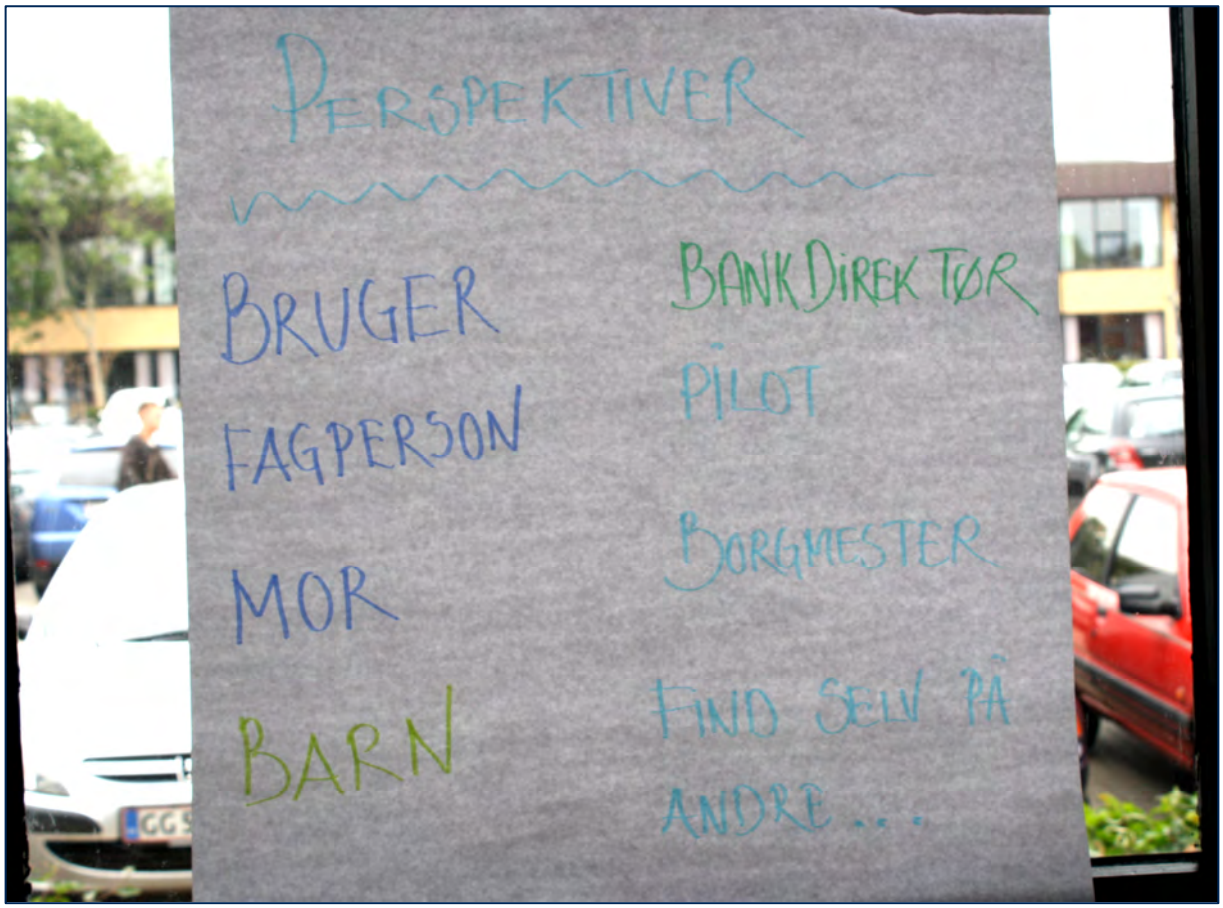

Idéudvikling og idéudvælgelse

Efterfølgende idéudviklede deltagerne på det valgte tema, og dermed hvilke emner, det er vigtigt at få beskrevet i forhold til Ådalen 2015. Arbejdsgruppen blev på den måde opdelt i forskellige undergrupper, som hver især har haft sit særlige fokus gennem hele forløbet. Temaet "ordentlighed" blev kort tid efter droppet, da man fandt det vanskeligt at få "has" på begrebet i en udviklingsorienteret proces.

Fortælletæppe

For at holde styr på processen, inspirationer og beslutninger, er der anvendte et "fortælletæppe". Idéen har været at dokumentere forløbet og være opmærksomme på den historie, arbejdsgruppen var i færd med at skabe sammen. Rent praktisk er fortælletæppet bygget på en lang rulle papir, hvor billeder fra arbejdsgruppemøder, resultater af undersøgelser og statusnotater løbende er blevet hængt op. Fortælletæppet har været med på alle arbejdsgruppemøder, så det hele tiden har været opdateret og anvendt.

Den temaopdelte arbejdsgruppe

Siden inspirationsdagens valg af fokusområder, har arbejdsgruppemøderne været anvendt til gensidig sparring og inspiration. Hver temagruppe har opstillet mål for deres arbejde og har gennemført en lang række undersøgelser, som på hver sin måde har synliggjort Ådalens mange forskellige tilbud.

For at vide, hvor man skal gå hen, er det vigtigt at vide hvor man er. Arbejdsgruppen var optaget af at tænke nyt om Ådalens tilbud, og der opstod hurtigt en erkendelse af, at det er nødvendigt at kende sit udgangspunkt for at kunne sige, hvad der er behov for i fremtiden. Det var vigtigt at beskrive indholdet i Ådalens forskellige tilbud, det var også vigtigt at få viden om, hvordan samarbejdsparterne oplevede samarbejdet med Ådalen, og vigtigt at finde ud af, hvordan brugere og pårørende vurderede støtten fra Ådalen og hvad brugere mente om deres indflydelse på den støtte de modtager.

Det har medført en lang række undersøgelser og interviews, som er udarbejdet og gennemført af arbejdsgruppen. Undersøgelserne har involveret en lang række personer, som alle har en forbindelse til Ådalen. I de kommende kapitler præsenteres resultaterne fra de mange undersøgelser.

Nye kompetencer

Udarbejdelsen af de mange undersøgelser har medført nye kompetencer til at undersøge egen praksis og forholde sig undersøgende. Det er dog ikke kun "tekniske" ting i undersøgelsesmetoder, som arbejdsgruppen har lært at anvende, men også, hvilke metoder, som kan anvendes hvor og hvornår.

Den allervigtigste læring er dog opstået i det tætte samarbejde mellem brugere og personale i Ådalen.

En unik arbejdsgruppe

Nærværende rapport og dens anbefalinger er det produkt, som denne udviklingsproces havde til formål at opnå. Men det helt særlige samarbejde, som sammensætningen af brugere og medarbejdere har medført, er et resultat af processen, som rækker langt ud i fremtiden, og som vil have stor betydning for kvaliteten af Ådalens tilbud fremover.

Blandt brugerne er der en oplevelse af, at føle sig inddraget på en ligeværdig og inkluderende måde. De fortæller, at de virkelig har følt, at deres kompetencer er kommet i spil og anvendt konstruktivt. Personalet har oplevet, at brugernes engagement og deltagelse langt har overgået deres forventninger. Processen har været en øjenåbner i forhold til at se, at brugerne kan meget mere, end man nogle gange forventer fra et fagligt ståsted.

Samlet set er der både blandt brugerne og personalet en oplevelse af, at det har været en hel unik arbejdsproces, der har flyttet ikke bare deres syn på Ådalens fremtid, men også på hinanden.

Interview med Lars W. Kristiansen, Socialchef i Skive Kommune

Arbejdsgruppen mente, at det var relevant med et overordnet bud på fremtidens social-psykiatri i Skive. Derfor har to brugere i arbejdsgruppen interviewet socialchef Lars W. Kristiansen:

Vi mødes med vores socialchef Lars W. Kristiansen på kommunen mandag d. 12. november 2012. Vi mødes i foyeren på Kommunen. Vi giver hånd og begiver os ned på hans kontor. Han virker rar, og man føler sig velkommen. Vi har forberedte spørgsmål med, men starter med en kop kaffe.

Vi tænder for diktafonen, og Lars fortæller om sit job som socialchef. Han ser sin rolle som bindeled mellem institutionerne og politikerne. Han skal sørge for, at økonomien går op og fordele den pengesum, han får fra politikerne imellem de forskellige institutioner. Lars er også interesseret i at være med til at sørge for trivsel på arbejdspladserne, så de kan yde bedst mulig service til os brugere. Han synes, at det projekt, vi har gang, er så spændende, og at det kan være gavnligt, at vende bøtten på hovedet, og give os direkte medindflydelse.

På spørgsmålet om, hvordan socialchefen ser forskellen på frivilligt og fagligt personale, fremgår det, at det kan det være særligt vigtigt med fagligt kendskab, når man skal hjælpe en borger, der er meget syg. Derimod kan de frivillige være gode til netværksdannelse. De kan være gode som ledsagere i hverdagens gøremål. Besøgsvenner eller spisevenner. Det kunne være godt med frivillige med det rette menneskesyn, der kan møde borgeren dér, hvor vedkommende er. Men han fremsætter også spørgsmålet: Hvorfor ikke hyre en tømrer? Skal det hele gå ud på pædagogik? Man skal måske ind og redefinere begrebet faglighed. Flette tingene sammen på en anderledes måde. Det kan flytte fokus fra sygdom til medmenneskelighed. Man bliver mødt på forskellige måder.

Snakken falder også på begrebet recovery og Lars Kristiansens forståelse af det. Han siger bl.a., at der er resultater fra andre lande, hvor mange er kommet sig helt, og når man har de resultater, skal man turde tænke "at komme sig". Tænke støtte i mere koncentreret og tidsbegrænset omfang. Det skal være på brugerens præmisser. Man skal tage udgangspunkt i den enkeltes håb, da det er det, der giver motivation. Fagligheden skal sikre at målene er realistiske. Brugeren skal være med til at sætte dagsordenen. Brugeren er klogest på sit eget liv. Derfor er Lars Kristiansen også fortaler for en høj grad af brugerinddragelse. Han så gerne, at der kom brugerinddragelse på de fleste fronter. Brugeren skal sidde mere med ved bordet.

I den sammenhæng er det oplagt at tale om inddragelse af pårørende. Lars Kristiansen fremhæver, at det er vigtigt, at der er et velfungerende netværk omkring brugeren, der kender dagsordenen og kan støtte op. Men der skal også være begrænsninger, så nogle ting bliver mellem brugeren og personalet. Men pårørende skal inddrages mere. Det giver livskvalitet at have et godt netværk.

Lars Kristiansens ønsker og visioner for psykiatriens fremtid bygger på en tilpasning til den enkelte, og sørge for, at ingen bliver tabt. Den enkelte borger skal være i centrum, og tilbuddene skal tilpasses borgeren – ikke omvendt. Fleksibilitet og handlekraft er kodeord. Samtidig med et øget samspil med det omkringliggende samfund. Vores område skal flettes mere sammen med omverdenen omkring os. Dette bliver i starten en investering, men det bliver i sidste ende en forbedring.

Interviewet med Lars Kristiansen gav inspiration til arbejdsgruppen og var samtidig en forsikring om, at arbejdsgruppen var på vej i den rigtige retning, da mange af pointerne fra interviewet faldt i tråd med det, arbejdsgruppen fokuserede på i deres forarbejde til anbefalingerne.

Derudover er interviewet udtryk for nogle af de mange nye kompetencer som både bruger og personale har tilegnet sig i forløbet.

Udsagn fra deltagerne om processen

Der er lavet en kort film med 4 personer fra arbejdsgruppen. I filmen fortæller de om, hvordan det har været at være med i forløbet. Her er et lille udpluk af det, der fortælles om:

Noget der betyder meget for mig er demokratiets spillerregler, og jeg må nok sige, at i hele den proces her, er demokrati på højeste plan.
Per Mølgaard Andersen

Det har været en øjenåbner. Det har været spændende og inspirerende. Det har givet anledning til refleksion og givet mulighed for nye tanker og tiltag og ideer. Det har været sjovt men også til tider hektisk, travlt og en hård tid.
Anette Nielsen

Vi har været i gang med en arbejdsproces siden september måned. Jeg synes det har været så spændende at være bruger i den forbindelse, fordi man føler virkelig, at ens ressourcer kan bruges, og at man arbejder på lige fod.
Stine Cleemann

Den erfaring, jeg har fået i den her proces, er at den brugerinvolvering, vi har haft, skaber nogle helt nye og anderledes muligheder i fremtiden for psykisk sårbare.
Hanne Garde Nørgaard

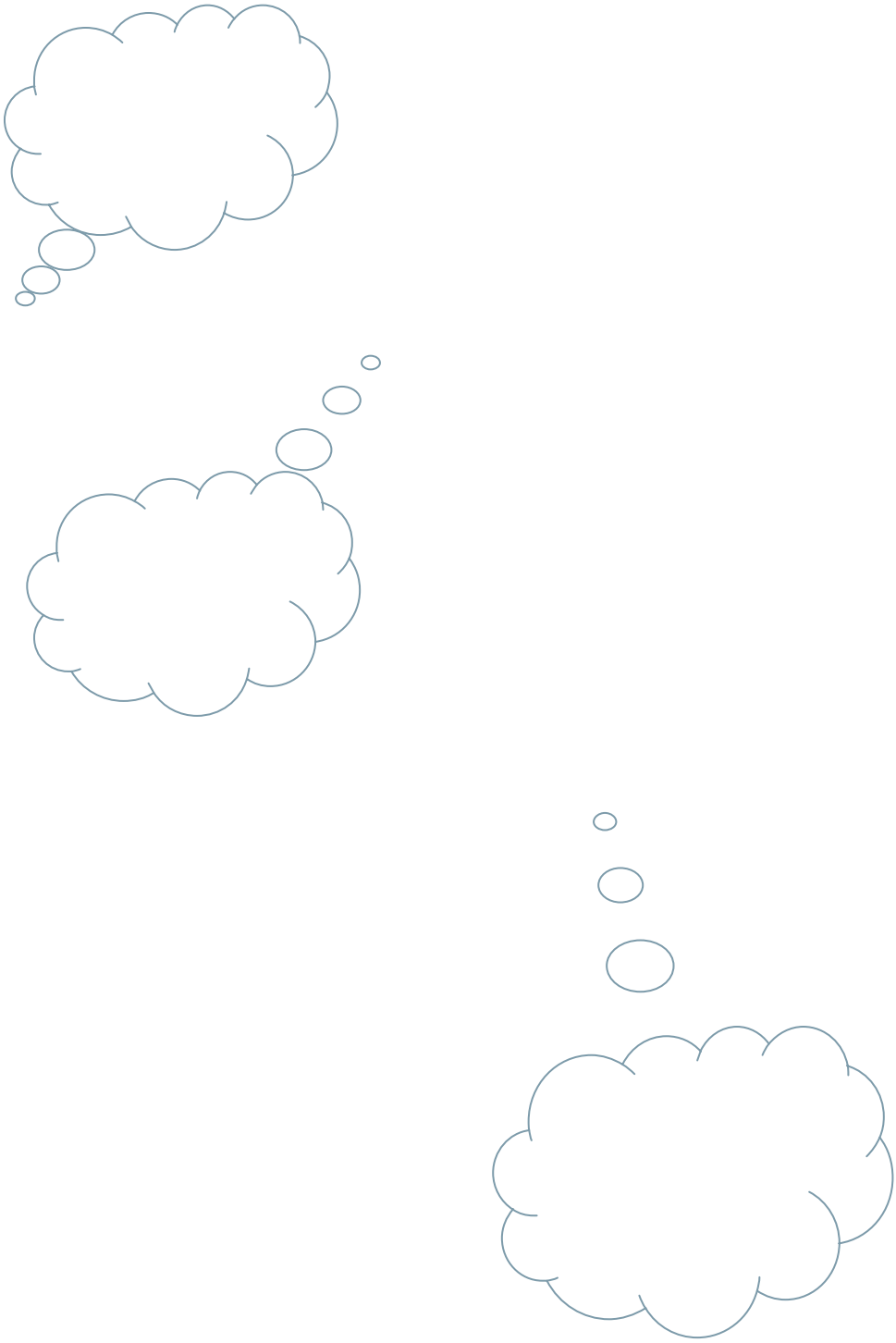

3. Anbefalinger, tiltag og idéer

Resultatet af arbejdsgruppens udviklingsproces kan præsenteres i tre dele: anbefalinger, tiltag og idéer. Anbefalingerne er arbejdsgruppens forslag til, hvordan Ådalen kan reducere de økonomiske udgifter samtidig med, at Ådalen fortsat udvikler det faglige tilbud til borgere i Skive kommune.

Tiltag er konkrete forslag til, hvordan Ådalen kan imødegå nye udfordringer og søge nye løsninger på kendte problemstillinger.

Idéer er tiltag, der kan modnes og tilføre ny energi til Ådalen, dets brugere, personale, pårørende og samarbejdspartnere.

Alle tre dele: anbefalinger, tiltag og idéer er udsprunget af og diskuteret i udviklingsprocessen. Først præsenteres anbefalingerne, derefter tiltag og til sidst ideerne.

Vi ønsker at skabe et helt nyt og unikt tilbud, hvor brugere og medarbejdere i et fællesskab får ansvar for den daglige drift og udvikling af tilbuddet.

Derfor tager det nye tilbud afsæt i et koncept, hvor brugerne får meningsfulde opgaver og ansvar i forhold til deres kompetencer. Det vil betyde udvikling for den enkelte og betyde at nye brugere kan "spejle" sig i de brugere, som gennem udvikling og træning mestrer at have ansvarsfulde opgaver i Caféen. Dette vil medføre, at brugere hele tiden "hjælpes på vej" videre mod drømme og interesser og mod meningsfuldt indhold i hverdagen (Recovery).

Tilbuddet som gives i Caféen er Recovery orienteret. Recovery tankegangen tager udgangspunkt i borgerens håb og drømme og hvad der skaber mening for den enkelte. Missionen med tilbuddet er:

- At hjælpe borgerne videre med at blive klogere på sig selv og på det liv vedkommende lever og gerne vil leve.

- At hjælpe borgerne med at kunne håndtere de begrænsninger, som sindslidelsen giver og se hvilke muligheder der alligevel findes.

- At være netværksskabende, dvs. hjælpe med til, at borgeren bliver i stand til at skabe og fastholde netværk.

- At tilbuddet er "et skridt på vejen" til at kunne integreres i andre tilbud/ almene tilbud som f.eks.: SIMS, Motionsforeninger, Frivillige foreninger, Meningsfulde opgaver (flex, skånejobs eller som frivillig).

- At uddanne brugermedarbejdere, som kan tilføre nye kompetencer til tilbuddet, og samtidigt opleve en meningsfuld og udviklende funktion.

- Systematisk afklaring af brugernes personlige kompetencer, hvorved oversete kvalifikationer og interesser hos den individuelle bruger kan give nye ideer til aktiviteter og netværk.

Anbefalinger som ønskes tiltrådt af Udvalget for Social og Ældre

1. Anbefaling om organisering af et struktureret § 104 udviklingstilbud Ådalen

Arbejdsgruppen anbefaler, at Ådalen Dag- og Aftencafé herefter er et samlet tilbud med et rammebudget. Tilbuddets navn er i første omgang Ådalens Cafe og har til huse i Frederiksdal Allé 21. Der påtænkes at finde et nyt navn til § 104 tilbuddet, som er beskrivende for det nye tilbud.

Ådalens Cafe § 104 har pr. 1. april 2013 følgende åbningstider:

Mandag, onsdag og fredag 9.00-15.00

Tirsdag, torsdag og søndag 15.00-20.00.

Ådalens Cafe § 104 har pr. 1. april 2013 2 medarbejdere i alle vagter. I takt med uddannelse af brugermedarbejdere, se nedenfor, vil brugermedarbejderne indgå i bemandingen, således at flere vagter udgør 1 medarbejder og 1 uddannet brugermedarbejder.

Vision 2015: At brugermedarbejderne indgår som en væsentlig ressource i cafeens drift, således at der kan være flere åbningsdage og/eller længere åbningstider uden at rammebevillingen øges.

Det er et ønske at der afsættes ressourcer til evaluering af den ændrende bemandingssammensætning og ændrede åbningstider. I første omgang for at sikre, at der er et godt og trygt arbejdsmiljø for både ansatte og brugermedarbejdere.

2. Anbefaling om "Selvvisitering" til Ådalens Cafe § 104 tilbud

Arbejdsgruppen anbefaler, at der indføres "selvvisitering" til Ådalens Cafe § 104. Der etableres en gruppe bestående af 2 brugere, 1 leder og 1 medarbejder. Gruppen afholder forsamtale med nye brugere til tilbuddet. Samtidigt er gruppen tovholder for modtagelse af nye brugere.

Anbefalingen er inspireret af Århus Kommune, hvor Center for Dagtilbud § 104 er selvvisiterende.

Der oprettes ikke ventelister, og alle visitationer foregår indenfor det samlede rammebudget. Ved øget tilgang, oprettes flere hold evt. under ledelse af brugermedarbejdere. Alle kan henvise til tilbuddet i Ådalens Cafe. Specialrådgivningens anmodninger vil til hver en tid imødekommes i det omfang, at der er relevante tilbud i Ådalens Cafe i forhold til borgerens målsætninger og motivation.

Formålet med selvvisitering er, at sikre, at brugeren får et tilbud når motivationen er til stede samt sikre et flow i henvisningerne.

Koordinationen af Ådalens Cafe tilbud i forhold til andre visiterede ydelser sikres ved, at der udarbejdes formålsbeskrivelser, handleplaner på alle borgere som visiteres til gruppetræningsforløb i Ådalens Cafe. Beskrivelserne sendes til Sagsbehandlerne i Specialrådgivningen, som kan lægge beskrivelserne på borgerens sag.

Den kontinuerlige og tætte kontakt mellem Myndighedsafdelingen og medarbejderne i Ådalens Cafe, vil sikre, at Myndighedsafdelingen er informeret om borgerens forløb i Ådalens Cafe og kan indarbejde dette i forhold til deres vurderinger til andre støtteforanstaltninger.

3. Anbefaling om udannelse af brugermedarbejdere

Arbejdsgruppen anbefaler at uddanne Brugermedarbejdere i Ådalens Cafe § 104 tilbud.

Brugermedarbejdere er borgere med psykisk sygdom, som har lyst, tid og ressourcer til at indgå i et makkerskab med fagligt uddannede medarbejdere.

Brugermedarbejdere rekrutteres ud fra afdækning af kompetencer/ressourcer/interesser.

Funktionen som Brugermedarbejder angår i første omgang daglige opgaver i driften af Ådalens Cafe, fx køkken, indkøb, og havehold samt kreative, produktive og sociale aktiviteter. Desuden kan Brugermedarbejderne medvirke ved og opstarte gruppeforløb.

Der skal afsættes ressourcer til kursusforløb for 8 Brugermedarbejdere i 2013. Kurset vil inkludere fagligt uddannede medarbejdere for at afstemme gensidige forventninger og kompetencer. De efterfølgende år afsættes også ressourcer til uddannelse af nye brugermedarbejdere.

Vision 2015: Anvendelse af Brugermedarbejdere er implementeret i Ådalens Cafe tilbud har medvirket til at reducere udgifterne til § 104 tilbuddet jvnf. besparelsesforslaget. Det er en vision, at Ådalens nye uddannelseskoncept tilbydes til andre kommuner.

Det er yderligere en vision, at brugermedarbejderne i 2015 tilbyder hjemmebesøg og netværksdannelse for isolerede og ensomme borgere henvist til Ådalen samt kan tilbyde assistance og støtte ved overgange mellem sektorer.

4. Anbefaling om organisering af Ådalens Cafe § 104 tilbud

Arbejdsgruppen anbefaler, at Ådalens Cafe tilbud organiseres som strukturerede gruppeforløb.

Anbefalingen tager afsæt i erfaringer med gruppebaseret terapi og træningsforløb. Erfaringer som viser, at brugerne oplever et socialt fællesskab, og har en oplevelse af at være forpligtet til at møde op og deltage i fælles træning.

Det strukturerede tilbud i Ådalens Café tilbud, vil fortrinsvis være for førtidspensionister.

Ådalens Cafe tilbud vil have forskellige aktiviteter og træningsgrupper, hvor man kan deltage på en måde, som passer ind i den enkeltes liv og som tager udgangspunkt i den enkelte brugers ønsker til udvikling.

Træningsforløbene er afgrænsede forløb med løbende optag i gruppen. Det første ½ - ¾ år skal der være 2 medarbejdere på hver gruppe, sideløbende hermed uddannes der Brugermedarbejdere. Fra 2014 kan grupperne ledes af 1 medarbejder og 1-2 Brugermedarbejdere.

Gruppeforløbene kan afholdes med afsæt i følgende temaer:

- Træning i at være i nuet, at kunne være alene.
- Mestring af daglige funktioner i forhold til at bo i egen bolig, opretholdelse af fornuftig døgnrytme, daglig husførelse, tilberedning af måltider, indkøb, rengøring.
- Mestring i at få en økonomi til at fungere
- Øgede kompetencer omkring KRAMS (Kost, Rygning, Alkohol, Motion, og Stressfaktorer)
- Øgede kompetencer omkring mestring af psykisk sårbarhed
- Netværksskabelse
- Psykoedukation omkring konkret psykiatrisk lidelse
- Arbejde og uddannelse – drømme for fremtiden

Den enkelte borger visiteres ind på et hold i forhold til hvilket mål der skal arbejdes med således, at den enkelte bruger får mulighed for at udvide sine personlige, faglige og sociale kompetencer. Der opstilles mål og evalueres og gøres status efter afslutning af et forløb.

Brugerne kan deltage i aktiviteter i Ådalens Cafe fra 2 timer ugl. til ca. 18 timer ugl. Fremmøde og fravær bliver registreret.

Tilbuddet i Ådalens Cafe kan også anvendes til at gøre borgeren "klar" til at indgå i et 12 eller 48 ugers afklaringsforløb i Huset, eks. træne at kunne holde en fornuftig døgnrytme, kunne stå op, kunne få morgenmad, kunne møde op mv. Således kan de strukturerede forløb i Ådalens Cafe § 104 være et supplement til afklaringsforløbene i Huset, og kan foregå både "før" og "efter" et afklaringsforløb.

Medarbejderne arbejder løbende og bevidst med at være opsøgende i forhold til samarbejde med andre almene tilbud, således at borgeren kan guides til andre tilbud, hvorved der sikres et flow i brugergruppen i et udviklingsorienteret perspektiv.

I 2013 vil der være særlig opmærksomhed på en gruppe af 10-15 brugere, som har vanskeligt ved at indgå i tidsbegrænsede gruppeforløb under normale omstændigheder, og som heller ikke umiddelbart kan benytte andre tilbud.

Vision 2015: Effekt af Gruppestøtteforløb er dokumenteret, og I nogle tilfælde kan gruppeforløbene erstatte individuelle § 85 hjemmestøtte foranstaltninger. Gruppeforløbene kan også tænkes ind som en hjælp til at kunne minimere eller afslutte § 85 støtte.

Opsamling på anbefalinger

De angivne anbefalinger afhænger af, at Ådalens Cafe § 104 tilbud fortsat har et rammebeløb.

Anbefalingerne har afsæt i brugernes ønske om, at deres ressourcer anvendes i relevante sammenhænge, og at medarbejderne i Ådalen psykiatriske center har de rette kompetencer som understøtter brugernes involvering.

Følgende succeskriterier opstilles for Ådalens Cafe tilbud efter § 104, såfremt de vedtagne anbefalinger bifaldes af Social og Ældreudvalget.

Overordnet er succeskriteriet for Ådalens Café:

- At Ådalens Café fra 2014 er et veletableret tilbud, der ses som et skridt på vejen til at opnå øgede mestringskompetencer og håndtere eget liv med psykisk sårbarhed.

- At teamet i Ådalens Cafe, bestående af faguddannede medarbejdere og Brugermedarbejdere sammen med borgeren, medvirker til, at borgeren sætter personlige mål for, hvordan indsatsen i Ådalens Cafe kan være katalysator i borgerens egen Recovery proces.

- Der udarbejdes målbeskrivelse og handleplan for, hvordan den enkelte kan udvikle sig ved at deltage i træningsgrupper/ hold i Ådalens Cafe.

- Skriftlig dokumentation af, hvilke øgede erhvervede færdigheder der er opnået ved at deltagere i det/de strukturerede tilbud i Ådalens Cafe.

- At borgeren på sigt opnår kompetencer, så der opnås inklusion og integration i det omkringliggende samfund. Dokumentation af hvilke ordinære tilbud borgeren bliver integreret i (Sims, motionscenter m.m.).

- At der etableres et antal Brugermedarbejdere, som via øgede personlige kompetencer og øgede mestringskompetencer, formår at etablere relationer til det ordinære frivillige arbejdsfelt, og kan indgå i frivilligt arbejde.

- At der i 2014 er etableret en gruppe Brugermedarbejdere, der sammen med fagpersonalet står for afholdelse af hold og praktiske opgaver for at drive Ådalens Cafe.

- At der årligt er et flow på 10 – 15 brugere som gennem gruppeforløb kommer godt videre i andre tilbud eller afsluttes.

- At der i 2015 er 8 – 12 veletablerede brugermedarbejdere ved Ådalens Cafe

Tiltag

I det følgende præsenteres de konkrete tiltag, som arbejdsgruppen har identificeret i deres arbejdsproces. Tiltagene er udviklet på baggrund af undersøgelserne blandt både brugere, pårørende og eksterne samarbejdsparter.

1. Samarbejde om den nye Reform om Førtidspension og Fleksjob

Der iværksættes tiltag ift. at Ådalen kan indgå i ressourceplansforløb i realiseringen af den nye Reform om Førtidspension og Fleksjob. Ådalen indgår med faglige og individuelt tilrettelagte tilbud til mennesker med sindslidelser, som er i afklaringsforløb med job i sigte.

2. Udarbejdelse af principper for samarbejde med pårørende

Der iværksættes tiltag ift., at der udarbejdes principper for samarbejde med pårørende. Principperne skal indeholde beskrivelser af baggrunden for, hvorfor pårørende betragtes som en central del af rehabiliteringsindsatsen. Det anbefales, at principperne udarbejdes med afsæt i en recoveryorienteret tilgang.

Beskrivelsen vil indeholde en definition af hvem, der anses for pårørende, hvad formålet med pårørendesamarbejdet er og inspiration til arbejdet med de pårørende. Beskrivelsen vil også indeholde henvisninger til, hvor pårørende kan få støtte, råd og vejledning.

Principper afstemmes med en eventuel pårørendepolitik, hvis en sådan udarbejdes af Socialafdelingen.

3. Etablering af faste dialogfora med eksterne samarbejdsparter

Der iværksættes tiltag i forhold til faste og strukturerede dialogfora til inspiration og til orientering om Ådalens tilbud.

I dialogmøder vil både medarbejdere og brugere med tilknytning til Ådalen, sagsbehandlerne fra Specialrådgivningen, behandlere fra Regionspsykiatrien, sagsbehandlere fra arbejdsmarkedsafdelingen, repræsentanter fra Mødestedet og fra hjemmeplejen indgå.

Der anbefales møder af 1 times varighed halvårligt.

4. Samarbejde med Specialrådgivningen

Der er i Ådalen igangsat konkrete tiltag på baggrund af spørgeskemaundersøgelse og efterfølgende dialogmøde med sagsbehandlere i Specialrådgivningen samt sektionsleder Christian Rosenkrands.

Konkret er der tale om udarbejdelse af en pjece, der kort beskriver Ådalens tilbud. Endvidere er der indgået en aftale om, at så vidt det er muligt, afholdes statusmøder i borgerens eget hjem. Ådalens personale vil på efterspørgsel fra sagsbehandlerne tilstræbe, at der i de skriftlige tilbagemeldinger arbejdes målrettet med at tage udgangspunkt i § 141 handleplanen for at anskueliggøre og dokumentere borgerens fremskridt.

5. Livsstilskurser

Der oprettes livsstilskurser for brugere med psykisk sygdom. Kurserne vil tage afsæt i borgernes recoveryproces og med fokus på KRAM-faktorerne.

Den nuværende målgruppe i Ådalen udvides til også at omhandle psykisk sårbare, som vil kunne profitere af et sådan forløb som led i deres 5-årige ressourceforløb jf. den nye Reform om Førtidspensions og Fleksjob.

Kurserne forløber over 4-6 uger, med gradvis progrediering af ugentlige fremmødedage. Ved kursets gennemførelses udstedes kursusbevis.

6. Sundhedsfremme med sundhedscentret - sundhedsambassadører

Der er indgået aftale mellem Ådalen og Sundhedscenter Skive om samarbejde omkring undervisning og uddannelse af personale og brugere i KRAM-faktorer. Der etableres et Sundhedskorps i Ådalen bestående af sundhedsambassadører, og der uddannes både brugere og personale.

7. Uddannelse og kursustilbud i stemmehøring ved Trevor Eyles

Der afholdes fælles kompetenceudvikling af brugere og personale i stemmehøring.

Formålet med den fælles temadag er at få fælles viden og erfaring omkring stemmehøring for såvel brugere som medarbejdere og sagsbehandlere.

Ovenstående er en række af tiltag, der er sat i værk eller planlagt at sætte i værk som følge af arbejdsgruppens arbejde. I det følgende præsenteres de mange idéer, der er blomstret op i løbet af de sidste tre måneders intensive arbejde.

Idéer

De følgende idéer er udviklet og opsamlet løbende i processen på tværs af arbejdsgruppens undersøgelser og dialog med omverdenen. Idéerne er ikke gengivet i prioriteret rækkefølge, men samlet i katalogform. Hensigten er, at idéerne kan danne afsæt for konkrete tiltag i form af pilotprojekter e.l. eller være til inspiration for det videre udviklingsarbejde i Ådalen.

Idéerne herunder er udviklet og indsamlet af den del af arbejdsgruppen, som arbejdede med brugerinddragelse:

Udvikling af mødeformer i Ådalen så alle brugere tilgodeses

Fokus på ordstyreransvaret, mulighed for at tilkendegive sin mening via personale, mulighed for at udtrykke sin mening skriftlig og indlægge pauser som eksempelvis walk-and-talk.

Temaer/emner tages op på møder mhp. løbende at sikre, at værdier som fx brugerinddragelse, ansvar og ejerskab holdes levende.

Brugerkompetencer sættes i højsædet: brugeres kompetencer og erfaringer afdækkes/synliggøres og danner i højere grad rammer for indhold. Udarbejdelse af arbejdsredskab til afdækning af brugerressourcer og kompetencer.

Konkretisering af arbejdsopgaver, som brugerne kan varetage, eksempelvis ved inddeling af arbejdsgrupper med personaletovholder. Eksempelvis "Have- og pedelgruppe", "Køkkengruppe", "Mentorgruppe".

Aktivitetsforløb, der skal støtte op om brugerstyrede åbnedage/tidsrum i Caféen. Fokus på, hvordan vi støtter hinanden når der ikke er personale.

Teamwork: selvstyrende grupper "under tilsyn". Fx rengøringsteam, pedelteam, PR-gruppe, indkøb, planlægning og tilberedning af måltider.

Støtte til socialt samvær/netværksdannelse udenfor Caféen eller hvis der holdes åbent i Caféen uden personale - *"Caféen er også erfarings- og træningsforum".*

Daglig organisering med morgen- eller eftermiddagsmøde for brugere og personale, hvor opgaver planlægges og fordeles.

Ideer til at udvikle fagligheden:
Afprøvning af/pilotprojekt omkring anvendelse af PDA eller Ipad som dokumentations- og kommunikationsmiddel ift. det skriftlige arbejde.

Udvælgelse af et antal brugere, der som alternativ til en fysisk, personlig samtale afprøver samtale via elektroniske medier som Ipad e.l. Afprøves om pilotprojekt.

Målrette og anvende det at filme brugere og medarbejdere som redskab til at fremme brugerne og medarbejdernes kompetencer og egenforståelse. Forudsætter uddannelse i fx Marte-Meo-metoden.

Nedenstående idéer blev udviklet på dialogmøde i Aftencaféen og retter sig specifikt mod udvikling af Aftencaféen:

En bruger åbner Aftencaféen og har ansvaret de første par timer.

Nogle brugere vil gerne undersøge mulighederne for at besøge Mødestedet.

Brugere som hjælpepersonale, fx en bruger står for kreative tiltag/fag.

Evt. flytte en aktivitet om onsdagen fra Dagcaféen til Aftencaféen, så der også kunne være aktiviteter om aftenen.

Fokus på at udvikle sociale færdigheder, fx ved at oprette mindre netværksgrupper.

Leje en kolonihave og flytte Aftencaféen derud hele sommerperioden.

Indføre brugerbetaling, så det bliver et slags medlemskab.

Foredrag som aktivitet.

Lave et værksted/butik som sælger producerede varer.

Flere "mandefag" som aktiviteter.

Uddanne Brugerlærere.

I weekenderne kunne der være 1 personale og 1 frivillig (studerende) på vagt.

Lukke lørdag, hvor der er få brugere og åbne fredag i stedet, som brugerne antager, er billigere end lørdag.

Aftensmaden kan varetages af brugerne (hvorfor må man kun være gæstekok 2 gange pr. måned?).

Nye åbningstider fx 16.00-21.00 (og/eller 16.00-19.00).

Aftencafeen lukker hver dag kl. 21.00.

Lave støtteforløb i tidsrummet 14.00-16.00.

Personale åbner og lukker i weekenden/nogle dage, og har så kun "tilkaldevagt.

Ådalen 24/7

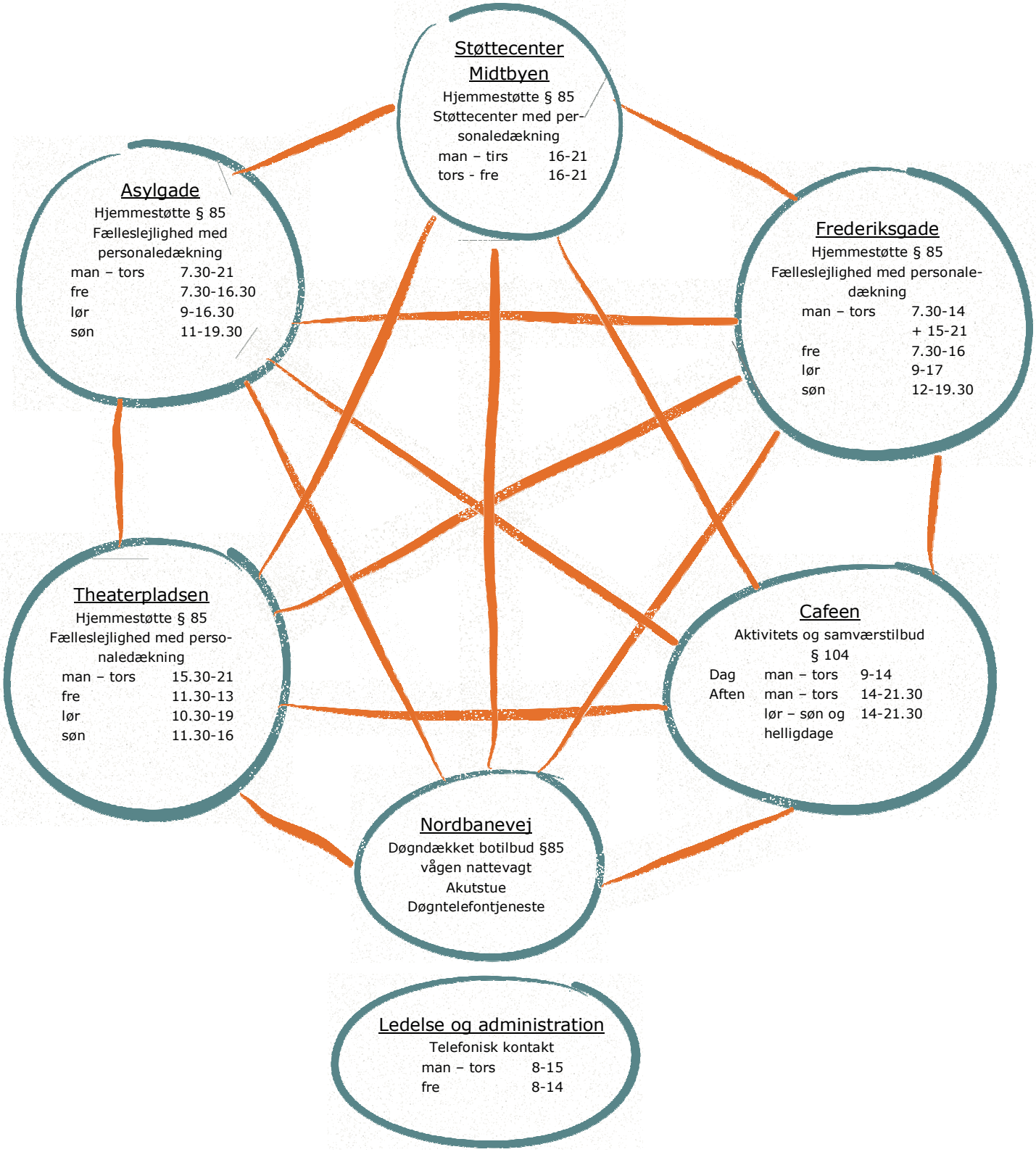
Støttecenter Midtbyen
Hjemmestøtte § 85
Støttecenter med personaledækning
man – tirs 16-21
tors - fre 16-21
Asylgade
Hjemmestøtte § 85
Fælleslejlighed med personaledækning
man – tors 7.30-21
fre 7.30-16.30
lør 9-16.30
søn 11-19.30
Frederiksgade
Hjemmestøtte § 85
Fælleslejlighed med personaledækning
man – tors 7.30-14
+ 15-21
fre 7.30-16
lør 9-17
søn 12-19.30
Theaterpladsen
Hjemmestøtte § 85
Fælleslejlighed med personaledækning
man – tors 15.30-21
fre 11.30-13
lør 10.30-19
søn 11.30-16
Cafeen
Aktivitets og samværstilbud § 104
Dag man – tors 9-14
Aften man – tors 14-21.30
lør – søn og helligdage 14-21.30
Nordbanevej
Døgndækket botilbud §85
vågen nattevagt
Akutstue
Døgntelefontjeneste
Ledelse og administration
Telefonisk kontakt
man – tors 8-15
fre 8-14

4. Hvad gør Ådalen til et attraktivt tilbud?

Arbejdsgruppen var optaget af at tænke nyt om Ådalens tilbud, men der opstod hurtigt en erkendelse af, at det er nødvendigt at kende sit udgangspunkt for at kunne sige, hvad der er behov for i fremtiden. Det var vigtigt at beskrive indholdet i Ådalens forskellige tilbud, da en del af processen også handler om blive synlige overfor relevante samarbejdsparter. På modstående side illustreres de forskellige tilbud hørende under Ådalen. Modellen viser, hvorledes tilbuddene supplerer hinanden og er flettet ind i hinanden.

Netop denne gensidighed i Ådalens tilbud giver en øget faglighed og fleksibilitet i forhold til at kunne tilgodese den enkelte brugers støttebehov.

Yderligere var der en fælles erkendelse hos både brugere og personale af, at Ådalen repræsenterer et helt særligt tilbud til kommunens psykiatribrugere. Der var bred enighed i gruppen om, at det var nødvendigt, at beskrive, hvad brugere og personale anser som afgørende elementer at bevare i fremtiden. Derudover blev arbejdsgruppen enige om, at det var nødvendigt, at brugerne fortalte, hvordan de oplever at være bruger af Ådalen.

Den første brugerfortælling kan læses på de næste sider. Her fortæller Hanne Witte Nielsen om sine oplevelser med Ådalens tilbud og om hvad de betyder i hendes liv.

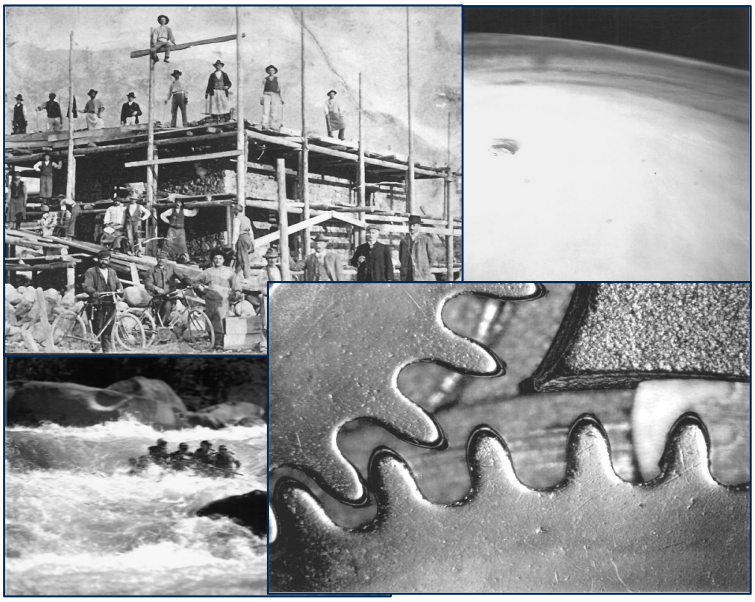

Hanne Witte Nielsen

Jeg er født i 1974, og er mor til to drenge, født i henholdsvis 1995 og 1998. Drengene har hver sin far.

I 2001 bliver jeg indlagt på Søndersøparken i Viborg med depression, der senere diagnosticeres som borderline.

Jeg er indlagt i 4 dage og overflyttes derefter til Døgnhuset i Skive. Efter 1½ måned i Døgnhuset udskrives jeg og bliver tilknyttet Ådalen. Jeg fortsætter dog som "svingdørspatient" i Døgnhuset i ca. 5 år.

I Ådalen får jeg en kontaktperson og bliver tilknyttet en fælleslejlighed. Jeg er stadig så syg, at jeg ikke magter at have det daglige ansvar for mine elskede drenge. Kontaktpersonen er en uvurderlig hjælp og støtte i forhold til, at jeg kan acceptere og føle mig accepteret i beslutningen om, at drengene skal bo hos deres respektive fædre.

I fælleslejligheden er der den struktur, som jeg behøver for at få "styr" på mig selv.

Via hjemmestøtten og støtten fra fælleslejligheden får jeg lært at bruge min kalender, hjælp til at løse konflikter med kæresten og hjælp til at finde ud af at have besøg af børnene.

Jeg er rigtig glad for at komme i Fælleslejligheden, som jeg både ser som mit fristed og som mit "arbejde". Fristed fordi jeg her bliver mødt med forståelse, anerkendelse og respekt. Arbejde fordi jeg bliver fastholdt i den struktur, der er god for mig, men som jeg ikke selv magter at fastholde. Eksempelvis skal jeg fast spise med 3 gange ugentligt og deltage i rengøringen af Fælleslejligheden.

I ovenstående periode har jeg flere selvmordsforsøg, bl.a. overdosis af medicin. Jeg er flere gange indlogeret på akutstuen på Nordbanevej, hvilket er af stor betydning for mig. I 2003 bliver det aftalt, at jeg skal hente og indtage min medicin på Møllegården for at sikre, at jeg ikke igen tager en overdosis medicin. I den periode får jeg et øget alkoholforbrug, hvilket personalet påtaler, men jeg vil ikke erkende, at det er et problem. Jeg flytter en del og har flere kærester.

I 2005 får jeg en ny kæreste. Vi drikker en hel del, og vores forhold er præget af vold samt op- og nedture. Min kæreste får mig til at stoppe i fælleslejligheden, fordi vores problemer er "deres skyld". Jeg fortsætter med hjemmestøtte, da jeg fortsat har behov for hjælp til at opretholde den struktur, der er så vigtig for mig.

I 2006 melder jeg al støtte fra og dropper min medicin. Jeg fortsætter med alkoholen og det konfliktfyldte, voldelige liv med kæresten. Vi flytter til og fra hinanden. Jeg mister i den periode næsten kontakten til min øvrige familie, og aflyser ofte børnenes aftalte besøg.

Ca. 1 år senere henvender jeg mig igen til kommunen og beder om hjælp. Jeg får tildelt hjemmestøtte og bliver samtidig tilknyttet en anden fælleslejlighed. Jeg ønsker at blive ædru, men det er for svært, så jeg drikker, selvom jeg får antabus. Kontaktpersonerne og jeg enes om, at jeg psykisk skal være helt klar til at blive ædru. Blandingen af alkohol og antabus er livsfarlig. I første omgang stopper jeg med at tage antabus. Den støtte, jeg fik af mine kontaktpersoner og i fælleslejligheden, hjalp mig til at være helt klar den dag, jeg henvendte mig på Rusmiddelcentret i januar 2008. Jeg startede et struktureret forløb med månedlige samtaler, hvor en af kontaktpersonerne også deltager, så samtalerne kan følges op.

Jeg har fortsat brug for støtte til at fastholde den for mig så nødvendige struktur, støtte i forhold til min økonomi, hjælp til skema/kalender, støtte og hjælp til at håndtere konflikter med min kæreste samt støtte i forhold til at have besøg af drengene. Både min kæreste og jeg formår at forblive ædru hele 2008. Ved årets slutning har jeg den store glæde, at drengene siger: "Mor i år har du ikke aflyst os en eneste gang". Kontakten til min familie er i løbet af året blevet genoprettet.

I 2009 flytter jeg igen fast sammen med min kæreste. Vi bliver gift den sommer. Selv om vi begge er ædru, har jeg fortsat brug for hjemmestøtte og brug for at komme i fælleslejligheden. Fælleslejligheden fungerer som frirum for mig, men også som et "arbejde" pga. strukturen.

I løbet af efteråret 2009 begynder vi igen at drikke. Vi kan ikke blive enige om at stoppe. Jeg **vil** være ædru og erkender, at jeg er nødt til at flytte for mig selv. Da jeg fortæller det til kontaktpersonerne, hjælper de og støtter mig.

Jeg får tænkt mig om og giver mig tid til at finde den optimale lejlighed både mht. størrelse og beliggenhed. Det er det sted, jeg i mit voksne liv har boet længst tid, og jeg ønsker at blive boende. Med støtte fra kontaktpersonerne opstarter jeg igen et struktureret forløb på Rusmiddelcentret.

Jeg er startet i Dagcafeen, der nu tilbyder strukturerede forløb, og det fungerer godt. Jeg er sikker på, at hvis jeg ikke havde fået hjælp fra Ådalen i den første periode, så havde jeg haft held med at begå selvmord. Jeg er også sikker på, at hvis jeg ikke havde fået og stadig fik hjælp fra Ådalen, ville jeg i dag være alkoholiseret, til skade for mig selv, mine børn og uden kontakt til min familie.

Jeg er glad for det liv, jeg har nu. Jeg føler, at den behandling, jeg har modtaget fra Ådalen, har været vigtig for at øge mit selvværd, som er det stativ, der skal til for, at jeg kan leve et selvstændigt liv.

Jeg håber, at mine drenge vil bryde den sociale arv. Jeg tror, jeg magter at støtte dem i den proces i dag.

Stines Fælleslejlighed

Jeg har nu været tilknyttet Fælleslejligheden i Frederiksgade i 7 år. Det er et sted, som jeg er rigtig glad for.

Jeg har været igennem en stor udvikling i de år, jeg har været der. I starten skulle jeg have hjælp til madlavning og rengøring, og jeg havde et meget iltert temperament. Jeg kunne ikke rumme mine egne følelser, og de bruste ofte over, hvilket gik ud over andre.

I samarbejde med de meget kompetente medarbejdere i Fælleslejligheden arbejdede jeg med tingene. I dag er jeg blevet bedre til at rumme følelser – positive som negative. Jeg har lært at tælle til ti, så det ikke på samme måde går ud over andre. Jeg er ikke længere cutter. Det er fem år siden, jeg sidst har skadet mig selv. Derudover passer jeg min egen lejlighed og er blevet god til at lave mad.

I Fælleslejligheden arbejdede vi med tingene og tog en dag ad gangen, en opgave ad gangen. Jeg har fået uvurderlig støtte af et meget dygtigt personale, der har forstået at bruge deres faglighed, kompetencer og ikke mindst menneskelighed til at hjælpe mig.

I dag ser fremtiden lys ud. Jeg har en fantastisk dejlig og forstående kæreste, en god familie og håb – om en lys og lykkelig fremtid.

Da jeg var 15, og første gang blev indlagt på Viborg Øst troede jeg, at min fremtid var spoleret. Men nu står jeg her, og det er til dels på grund af Frederiksgades Fælleslejlighed. De giver mig håb, tro og smil.

Jeg kunne ikke have undværet dem.

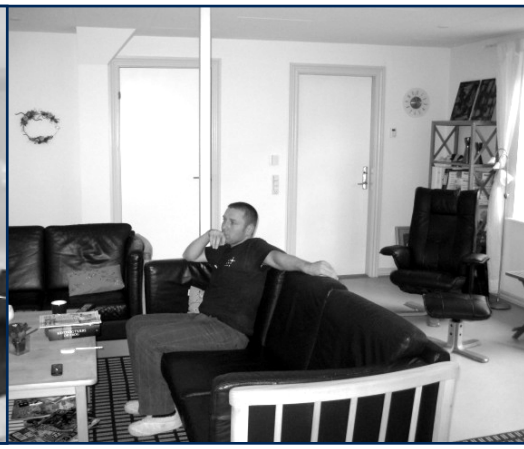

Fælleslejlighederne

Et af Ådalens tilbud, som har spillet en stor rolle i Hanne og Stines behandlingsforløb, er Fælleslejlighederne. I Ådalens regi er der 3 Fælleslejligheder med max. 10 brugere tilknyttet til hver fælleslejlighed. Formålet med Fælleslejlighederne er at yde en pædagogisk indsats som læring og træning i et socialt fællesskab.

Fælleslejlighederne har forskellige åbningstider, men fælles for alle er, at de har åbent dag, aften og weekend, men at der ikke er personale til stede i nattetimerne. Alle brugere har en nøgle selv og kan komme ind, når de vil – også om natten.

Det personale, der er tilknyttet den enkelte lejlighed, er samtidig de støttepersoner, som kommer i de enkelte brugeres hjem.

Tilbuddet om at komme i en fælleslejlighed er en del af den samlede § 85-støtte, som den enkelte bruger er visiteret til. Disse brugere har forholdsvist højt støttebehov, og har brug for massiv støtte i "de vågne timer", både dag, aften og weekend. I aftentimerne kan de klare at bo selv, da de kan kontakte Nordbanevejs døgntelefon(Se beskrivelse af tilbuddet Nordbanevej længere fremme).

De brugere, der er tilknyttet en fælleslejlighed, bor i eget hjem, men oftest i gåafstand fra den Fælleslejlighed, som de er tilknyttet.

Netop det at kunne komme i en fælleslejlighed med en fastlagt struktur og en kendt personalegruppe, kan give borgeren den tryghed, der skal til, for at vedkommende kan blive boende i eget hjem.

Brugere, der er tilbudt Fælleslejlighed, kan være borgere, der ikke magter at være blandt mange mennesker, men i deres nuværende situation max. kan indgå i mindre fællesskaber på 10 personer. Alternativt ville de isolere sig og derved forværre deres sociale og psykiske problematikker.

Hanne er en af de brugere, der har haft stor glæde af sin tilknytning til Fælleslejlighederne. Stine, som fortæller på modstående side, har været bruger i psykiatrien siden hun var 15 år. I dag er hun aktiv bruger af Fælleslejligheden i Frederiksgade. Hendes tilknytning til Fælleslejligheden har ifølge hende selv været afgørende for, at hun i dag kan indgå i sociale relationer, og at hun ikke længere gør skade på sig selv.

Fælleslejlighederne er en veletableret del af Ådalens tilbud. Der er dog en del af målgruppen, som også har brug for individuel støtte.

I det følgende beskrives et nyt koncept i Ådalen: Støttecenter Midtbyen. Her kan også læses en række brugerfortællinger om, hvad Støttecentret betyder for dem.

Støttecenter Midtbyen

Støttecenter Midtbyen er et tilbud under SEL § 85. Der er åbent fire dage om ugen fra kl. 16.00-21.00. Der er forskellige tilbud de enkelte dage. Personalet er tværfagligt sammensat med enten pædagogisk eller sundhedsfaglig baggrund.

Sagsbehandleren visiterer til Støttecentret, og medarbejderne vurderer herefter, hvilken indsats der skal til for at opnå målet med den enkeltes forløb. Det kan være et eller flere tilbud afhængig af det visiterede niveau.

Alle vil få tilknyttet to kontaktpersoner. Udover den gruppeorienterede støtte/træning gives individuel støtte i eget hjem.

I Støttecentret arbejdes ud fra en recoveryorienteret tilgang. Der er en psykosocial rehabiliterende tilgang i valg af metoder til samarbejdet med brugerne af tilbuddet. Herunder fokus på brugerens evne til social og personlig mestring af eget liv.

Afhængig af hvilket tilbud, man tilknyttes, og hvilket fokus, man har i den individuelle støtte, kan der fx arbejdes med:

- KRAM-faktorer
- Pårørende og netværk
- Social færdighedstræning
- Psykoedukation
- At bearbejde de psykiske følgevirkninger af sygdommen. Struktur/døgnrytme
- At mestre praktiske færdigheder i dagliglivet
- Kompetenceudvikling ift. at kunne deltage i arbejds- eller fritidstilbud
- Afklaring af kompetencer og funktionsniveau

I Støttecentret har man specielt fokus på miljøterapi, kognitiv terapi og på en anerkendende tilgang.

På modstående side kan læses udsagn fra brugere af Støttecentret.

Udsagn fra brugere af Støttecenter Midtbyen

Lars: Det er god træning og jeg får lært at lave mad. Hvis nu jeg flyver lidt for meget rundt i ting, er impulsiv, får jeg støtte til at få mig på sporet. Det sociale samvær, når vi mødes i Støttecentret er godt. Jeg mødes med 2 andre fra Støttecentret privat. Synes det er godt med det kreative, især bagning og kunst. Jeg får personlige færdigheder.

"Opbygger mit sociale samvær og opbygger et fællesskab, som jeg nyder godt af, når jeg ikke er i Støttecentret."

Ole: Jeg kan slet ikke undvære det her. En del af mit liv, hvor man kan gøre, hvad man vil og bruge personalet. Hvis jeg har psykiske problemer, kan jeg snakke med personalet og få det bedre. Jeg drager fordel af de aktiviteter, som er her og min aften går fint. Kan ikke klare mig selv alene uden Støttecentret. Jeg kunne ikke passe min hverdag uden.

Jens Peter: Man kan spise her og være med i et fællesskab med andre mennesker. Det med det sociale, er et af mine problemer i mit liv. Opbygger mit sociale samvær og opbygger et fællesskab, som jeg nyder godt af, når jeg ikke er i Støttecentret. Aktiviteterne giver socialt samvær. Jeg bliver udfordret via aktiviteterne. Jeg har bl.a. fået en løbekammerat fra Støttecentret, vi løber 1 gang sammen om ugen. I næste uge skal vi deltage i ½ Marathon i Mejdal ved Holstebro.

Jørgen: Det betyder meget for mig, at komme her i Støttecenter Midtbyen. Her får jeg støtte til det hele: madlavning og socialt samvær. Jeg synes, jeg får succesoplevelser, som er med til at give mig selvværd og selvtillid. Det er godt for min sygdom. Jeg er ikke så glad for at kaste mig ud i noget fremmed, men det bliver jeg støttet op i her, også i madlavning og indkøb. Det betyder også meget for mig med den sociale kontakt og fællesskab, som er her. Så har man et sted at tage hen, noget at lave og får udfordringer. Jeg er tryg ved, at her er uddannet personale, som du ved, kan hjælpe dig, hvis jeg bliver dårlig. Det har meget at sige. Det samme, når vi er på ferie – at jeg bliver støttet af personalet.

"Jeg er ikke så glad for at kaste mig ud i noget fremmed, men det bliver jeg støttet op i her."

Laila: Det, som det skal betyde er tryghed og udvikling. Få det bedre, få et bedre helbred. Også socialt samvær og hygge. Det er en kompensation for ikke at have et arbejde at komme her og i Caféen. Har haft et par aftener, hvor jeg har taget nogle af mine kreative interesser med herop, og hvor jeg har vist, hvordan man laver origami og decupage og hjulpet de andre, at lave det derefter. Det er hyggeligt og sjovt at være fælles om en interesse. Vi er meget aktive og fysiske i spil/motion. Det kan jeg godt lide, så man ikke sidder foran en flimmerkasse. Vi får lavet god kvalitetsmad, som bliver gjort noget ud af. Det er spændende retter, som jeg ikke laver derhjemme.

Torben: Det betyder rigtigt meget for mig, at komme på Støttecenter Midtbyen. Der er aktiviteter hver dag, fast struktur, så jeg ved, hvad jeg skal den aften. Det er dejligt. Det løsner op for mig at deltage i de aktiviteter, som er i Støttecentret. Det giver samværsfølelse og oplevelser. Rart at være en del af en større helhed.

"Jeg er tryg ved, at her er uddannet personale, som du ved, kan hjælpe dig, hvis jeg bliver dårlig."

Karsten: Et lille pusterum, der hvor jeg slapper mest af. Hvis jeg ikke var tilknyttet ville jeg ikke komme ud blandt andre, i hvert fald ikke være mig selv. Har det bedre når jeg tager hjem. Godt med struktur, så man ved hvad man skal.

Hjemmestøtte i Ådalen: § 85

I det følgende beskrives et andet af Ådalens § 85 tilbud i form af hjemmestøtte.

Et af Ådalens tilbud er at yde individuel § 85-støtte i eget hjem til en lang række borgere i hele Skive Kommune. Støtten tager udgangspunkt i en recoveryorienteret tilgang og bevilges individuelt ud fra borgerens behov af en sagsbehandler i Specialrådgivningen.

Omfanget af støtte kan variere fra et ugentligt besøg til flere daglige besøg. I samarbejde med den enkelte bruger udarbejdes individuelle indsatsplaner ud fra den overordnede handleplan fra sagsbehandlerne. Indsatsplanen beskriver metoder, og hvilke tiltag, der skal til for at nå brugerens mål for fremtiden.

Målgruppen er personer med nedsat psykisk eller social funktionsevne med behov for støtte i hverdagen. Den individuelle støtte retter sig særligt mod at den enkeltes sociale og personlige færdigheder styrkes og udvikles. Brugerne i denne målgruppe kan have store udfordringer med eksempelvis at forlade hjemmet, hvorfor der arbejdes intensivt med at skabe netværk og struktur i hverdagen. Øgede kompetencer til at fastholde identitet samt styrke valg og indflydelse på eget liv og dagligdag og derved kompensere for funktionstab er en afgørende del af hjemmestøtten.

Der arbejdes ud fra principperne om kontaktpersonordning, miljøterapi og kognitiv træning. Konkret kan der være tale om støtte til dagligdags gøremål som indkøb, rengøring og økonomi. Fokus kan også rettes mod etablering og fastholdelse af netværk eller sociale kontakter for eksempel i fritidstilbud eller beskæftigelse.

Kontaktpersonerne i hjemmestøtten kan også understøtte kontakten til behandlersystem, socialrådgiver og andre instanser for eksempel ved ledsagelse til distriktspsykiatrien eller egen læge.

Samlet set er der i hjemmestøtten fokus på at tilbuddet om individuel støtte giver den enkelte muligheder for at træne dagligdagsfærdigheder m.h.p. bedre at mestre hverdagen, herunder at få meningsfuldt indhold, udvidelse af netværk, hvilket kan være med til at højne livskvaliteten og bryde evt. tendens til sygdomspræget isolation.

Livet har stadig noget positivt i vente

(fortalt af en bruger, der ønsker at være anonym)

Nu har jeg fået besøg fra Ådalen igennem 9 år. Når jeg ser tilbage gennem årene, kan jeg se, at der er sket en stor personlig udvikling med mig. Fra at mangle tillid og gemme mig under dynen, når livet blev svært med selvmordstanker, til at være et menneske med mere mod på livet, og mere tro på, at der også er nogen, der har behov for mig. Deriblandt mine fem børn.

Besøgene fra Ådalen fastholder mig i den positive, dog stadig skrøbelige, udvikling. Jeg er stadig meget sårbar og let at vælte. Men når alting går mig imod, ved jeg, at jeg blot skal ringe, så er der altid en, der kan lytte og hjælpe mig. Støtten fra Ådalen har sat en positiv udvikling i gang. Jeg er blevet stærkere og er ved at bygge et fundament stille og roligt op, hvilket for mig tager tid. Støttepersonerne fra Ådalen er en del af dette fundament. Uden dem ville jeg skulle starte helt forfra, og det magter jeg ikke.

Uden dem var jeg ikke her – i live. Det ville være en katastrofe for mine fem børn og mig, da livet forhåbentlig stadigvæk har noget positivt i vente for mig.

Frederikke Skjødt, bruger af Hjemmestøtten:

Det kan være svært at bevæge sig udenfor hjemmets fire vægge

Jeg har igennem de seneste 8 år modtaget besøg af kontaktpersoner via hjemmestøtten. Der har været forskellige personer tilknyttet, men der har altid været én fast. Det har været rigtig godt for mig, og jeg har følt en frihed og befrielse efter besøgene. I min situation har der været meget brug for struktur og støtte. Det har jeg ikke kunnet opnå uden støtte og vejledning. Støtten består hovedsageligt i samtale, udredning af problemer, hverdagsting. Lidt som at blive "rykket lidt op i", hvis overskuddet ikke har været der.

Hjemmestøtten har udviklet mig på en måde, så jeg er blevet bedre til at håndtere problemstillinger, bedre til at strukturere min hverdag og at få tingene til at fungere. Jeg synes, det er vigtigt at have en udefrakommende at tale med, men samtidig er det vigtigt, at kontaktpersonen kommer tæt på én i eget hjem. Det kan være svært at bevæge sig udenfor hjemmets fire vægge. Uden en støttekontaktperson ville jeg have følt mig fuldstændig "lost" i mange forskellige situationer i mit liv.

En udskrevet bruger

Jeg hedder Lars, og jeg har været tilknyttet Ådalens hjemmestøtte ca. 1½ år. I denne periode var jeg ligeledes tilknyttet OPUS[1]. Den sammensætning var rigtig god for mig, og det gav mig den hjælp jeg havde behov for. Jeg oplever, at støtten fra Ådalen gav mig redskaber og mestringsstrategier, som var brugbare og gode for mig i svære situationer. Støttepersonerne hjalp mig til at få struktur på min dag. De hjalp mig til at undgå isolation, at tage initiativ og motiverede mig til at tage ansvar for mit eget liv. Da jeg blev afsluttet i Ådalen, og skulle overgå til andet tilbud, blev jeg påvirket meget negativt. Jeg følte ikke, at jeg blev hørt i forhold til ønsker og behov for fremtiden.

Jeg var meget glad for at være tilknyttet hjemmestøtten i Ådalen. Jeg oplevede en forbedring i min psykiske tilstand. Det at vide, at mine kontaktpersoner var der for mig, kom på hjemmebesøg og, at jeg havde mulighed for at ringe til dem, også i aftentimerne, gav mig tryghed. Ved at være afsluttet fra Ådalen, og også OPUS oplever jeg, at min tilstand er i forværring fra let til moderat.

[1] Specialiseret indsats for unge med psykose

Gruppestøtte

I Ådalen har man arbejdet med at udvikle tilbuddet om hjemmestøtte i et pilotprojekt om gruppestøtteforløb. Tiltaget blev sat i værk, da socialafdelingen i Skive Kommune i starten af 2011 bad om, at hhv. psykiatriområdet og området for udviklingshæmmede skulle udvikle og afprøve en ny og anderledes metode for § 85 støtte.

Ådalen valgte at gribe opgaven an som et pilotprojekt. En af Ådalens grundlæggende antagelser er at udvikling og læring i høj grad kan skabes i sociale fællesskaber. Ledelsen antog derfor, at afprøvning af gruppestøtte som eventuelt alternativ/supplement til § 85 individuel støtte i eget hjem, ligger i forlængelse af allerede kendte måder at arbejde på.,

Formålet med projektet var at undersøge, hvorvidt træning i grupper og via samvær med ligesindede omkring en given aktivitet eller udfordring medfører højere mestringsevne end den individuelle træning i eget hjem.

To af de deltagende brugere fortæller om deres erfaringer i det følgende:

Lars: Det er nemmere at være sammen med andre, specielt nye mennesker, når man går tur - at være i en aktiv løs struktur. Har en god oplevelse af gågruppen."

Torben: Det har fungeret godt og jeg vil gerne i gang igen. Jeg har mødt nye brugere, og det var godt. Det var godt at komme ud og gå og vi trodsede vejr og vind. Det var godt med gruppen, da det var nemt at komme til - uden forberedelse. Det bedste var at være aktiv på en fridag og være sammen med andre. Godt med det sociale og hyggeligt. Det var som jeg forventede og vil gerne fortsætte.

Gruppestøtteforløbene kan være medvirkende til at skabe rammer for borgerens udvikling ved at indgå i sociale relationer med andre borgere med sindslidelser.

Pilot projektet havde også til formål at undersøge, hvorvidt et gruppestøtteforløb kan erstatte eller supplere den individuelle hjemmestøtte. På modstående side er kommentarer fra brugere, der har fulgt et af gruppestøtteforløbene, hvor der var fokus på angsthåndtering.

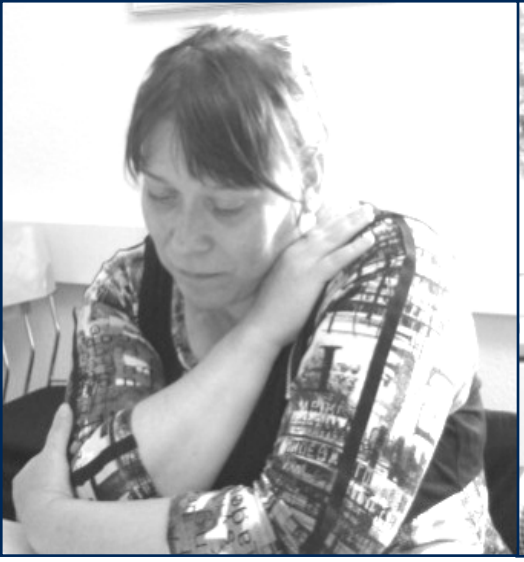

Et gruppestøtteforløb

Angstgruppestøtten var et af gruppestøtteforløbene. Forløbet var et struktureret, planlagt og dermed forudsigeligt tilbud. Alle i gruppen var enige om at det er vigtigt. Her kan læses udtalelser fra angstgruppen:

Hanne: God ide for mig at komme med i gruppen. Jeg blev opfordret til det af mine kontaktpersoner. Jeg har fået meget ud af det. Godt at lytte til andres erfaringer - det var nyt for mig. Har brugt det meget efter at være stoppet.

Arne: Det var godt. Var lidt nervøs for at eksponere. Vil måske være interesseret i at øve sig i det, der er svært, da det bliver lettere at gøre det, der fremkalder angst, når man prøver det.

Lars: Jeg var rigtig glad for angstgruppen, og bruger alt, jeg har lært, i min hverdag. Jeg vil ikke være foruden de værktøjer, jeg fik i gruppen. Var meget nervøs første gang – godt at kontaktperson var med.

Gruppeleder for Angstgruppen, Anette: Oplevede alle meget tavse i starten. Dog lærte alle hurtigt hinanden at kende og blev trygge i hinandens selskab. Dette gav mulighed for at åbne op og dele erfaringer med hinanden.

Fakta om tilbuddet om gruppestøtte

Planen var, at gruppestøtten skulle være organiseret omkring de eksisterende 7 enheder i Ådalen, og i det omfang, det har været muligt, har de tilhørende Fælleslejligheder været anvendt som fysiske rammer for gruppestøtten.

Efterfølgende pilotprojektet viste der sig hos en af grupperne at være ønske og behov for yderligere et forløb. De 2 gruppeledere for pilotprojektet begyndte derfor hurtigt efter afslutning af pilotprojektet at arbejde med og tilrettelægge et gruppeforløb for brugere med angstlidelser.

Sammenlagt har der på de 4 gruppeforløb været 8 gruppeledere samt 10 deltagere ved start og 8 deltagere ved slut.

På følgende side kan du læse om Ådalens døgndækkede tilbud og om akutstuen på Nordbanevej.

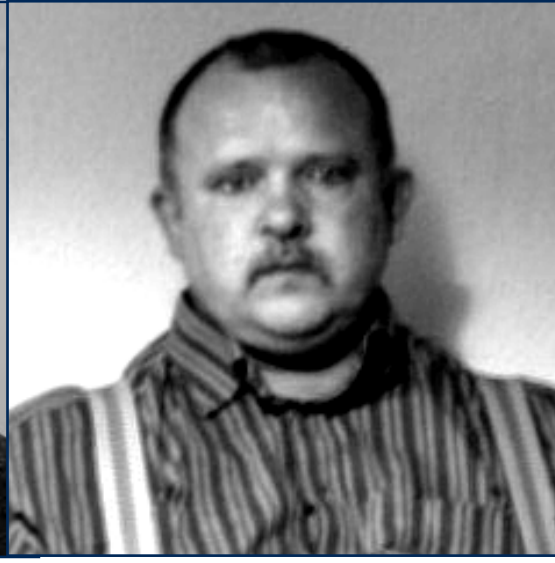

At bo på Nordbanevej

Anders: Jeg har boet på Nordbanevej i 7-8 år. Jeg har lært meget omkring mine vanskeligheder, og jeg synes, at jeg er blevet mere åben. Jeg er blevet bedre til at komme frem med, hvad der er svært for mig. Tidligere var jeg meget tavs omkring det, og så kunne jeg jo heller ikke få hjælp til det.

Ingrid: Jeg oplever som pårørende, at Anders har gjort store fremskridt i den tid, han har boet her. Specielt de sidste år, hvor Anders er blevet mere åben omkring de problemstillinger, han har brug for støtte til. Eksempelvis er han blevet mere åben omkring sine udfordringer med OCD. Anders har mange ritualer forbundet med angst. Åbenheden har betydet, at der nu arbejdes med dette. Jeg oplever, at der er en god tone på Nordbanevej både mellem personalet og beboerne og beboerne internt. Jeg har som pårørende stor respekt for det arbejde kontaktpersonerne udfører, og måden de gør det på. Jeg oplever, at de har respekt for den enkelte beboer, og giver den enkelte beboer "rum".

Anders: Jeg har en drøm om engang at kunne flytte ud i egen lejlighed, men lige nu er det for svært med min OCD. Jeg tror at det nok skal lykkes og personalet støtter mig i det.

Michael Kronborg er 47 år. Han er den nyeste beboer på Nordbanevej. Michael har boet på et døgntilbud i Hinge de sidste ca. 10 år. Michael flyttede fra Hinge for at flytte tættere på sin familie. Michael fortæller, at flytningen har fyldt utrolig meget i hans hoved, og det har været en rigtig stor og vigtig hjælp, at hans mor, søster og bror har hjulpet så meget til med flytningen. Michaels mor kommer fx også i dag på besøg og skal hjælpe med lidt rengøring.

Michael siger, at *"modtagelsen på Nordbanevej har været god og uden afvisninger."* Til sensommerfesten rejste Michael sig op og takkede for modtagelsen og sagde bl.a., at *"det var et dejligt sted at være"*. Noget, der har været særlig vigtigt for Michael, har været at føle sig tryg og velkommen, og at personalet har bakket ham op. Det har været en stor hjælp for Michael, at kontaktpersonerne har lavet nye aftaler i Regionspsykiatrien i Skive og støttet ham i overflytningen fra Regionspsykiatrien i Silkeborg.

Michael siger, at det er en *"kolossal hjælp at kunne komme i Ådalens Café"* i det strukturerede dagtilbud. *"Ellers ville han gå rundt i byen på må og få og have det skidt".* Michaels eget mål med at komme i Caféen er, at *"kunne få et skåne eller fleksjob".* Han ser cafeen som en mulighed for at afprøve sine evner. Michael har allerede talt med en kontaktperson om, hvordan de i fællesskab kan evaluere, hvordan det går, og hvad han magter.

Ved et spørgsmål om fremtiden fortæller han: *"Jeg har et ønske ud i fremtiden om at flytte for mig selv i en lejlighed i byen - selv om det er langt ude i fremtiden."*

Michael er også begyndt at gå til fodboldkampe på Skive stadion.

Nordbanevej

Ådalens døgndækkede botilbud Nordbanevej, er for brugere med sindslidelse, som har behov for omfattende støtte over hele døgnet. På modstående side kan læses beretninger fra 2 beboere på Nordbanevej samt en pårørende.

På Nordbanevej er der 12 lejligheder samt en fælleslejlighed, fællesarealer og kontor. Beboerne bor i egen lejlighed med lejekontrakt. Lejlighederne udlejes via boligforeningen Bomiva.

Målgruppen kan være borgere med flere års kronisk sindslidelse og mange års tilknytning til behandlingssystemet. Det kan også være yngre borgere, som har brug for døgndækning i en kortere periode, med henblik på træning og udflytning til egen lejlighed med mindre omfattende støtte. Der arbejdes med individuel støtte, medicin dosering og observationer i forhold til medicin indtagelse.

Gennemsnitlig flytter hvert år én beboer ud fra Nordbanevej med mindre støtte.

Ved akut behov er der altid mulighed for telefonopkald til Nordbanevej. Det kan være en bruger af Ådalen eller kollegaer, som har behov for psykisk førstehjælp.

Nordbanevej varetager endvidere akuttelefontjenesten for alle brugere tilknyttet Ådalen uden for "kontorets" åbningstid: aften, nat, weekender m.m.

Telefontjenesten yder desuden faglig rådgivning og formidler vigtig information.

Akutstuen på Nordbanevej

På Nordbanevej er der tilknyttet en Akutstue**,** hvor der er mulighed for midlertidigt ophold. Akutstuen er en lejlighed for brugere, som har behov for at være et sted, hvor der er personale hele døgnet. Opholdet kan vare fra få overnatninger til max. 1 måned.

Akutstuen kan benyttes af brugere, som er visiteret til et af Ådalens tilbud, men akutstuen kan ikke erstatte en indlæggelse eller ophold på krisecenter. Akutstuen kan dog forebygge indlæggelser eller forebygge, at en person får det så dårligt, at vedkommende får brug for mere støtte.

Belægningsprocenten på Akutstuen har i gennemsnit været på ca. 50 % (på antal dage) om året opgjort i årene 2008-2012. Belægningsprocenten var ca. 70 % i årene 2006 og 2007, da enkelte ophold var af længere varighed.

Tilbuddet om ophold på Akutstuen ses som en vigtig brik i den samlede tilbudsvifte i Ådalen.

På næste side kan læses om en brugers erfaringer med Akutstuen.

Per Mølgaard Andersen

Per var ude at sejle 1 uge. Derefter på tur med Nørbygaard i 1 uge. Bagefter fik Per det meget dårligt psykisk, sov i 20 timer i døgnet og fik ingen mad.

Pers kontaktperson arrangerede, at Per kunne komme på Akutstuen på Nordbanevej dagen efter. Derhjemme flyver tankerne rundt "Hvad er det mon for noget?" Han tror, at det er et lille værelse, han skal puttes ind i.

Per bliver overrasket over at se, at Akutstuen er en dejlig lejlighed. Han synes, at der er flot. Han følte, han fik ro og struktur i sin hverdag. På opholdet lærte han at lave skemaer og strukturere sin dag. Dette har været et "mirakel" for Per.

Han har brugt skemaerne HVER dag siden.

Per har i løbet af de sidste 3 år været 3 gange på Akutstuen. Per siger, at han på disse tidspunkter ser Akutstuen på Nordbanevej som en "livline". Per aner ikke, hvor han ville have været, hvis han ikke havde haft muligheden for at komme på Akutstuen, men helt sikkert er det, at han ville være indlagt i Viborg.

Per var indlagt i Viborg i 2006. Han har kun været indlagt på Psykiatrisk Afdeling denne ene gang i sit liv. Inden Per blev indlagt, havde han i længere tid "kørt i overhalingsbanen" med arbejde som revisor og med private kunder ved siden af. Han sad med hovedet i computeren hele tiden, og begyndte at bruge et par øl hver aften for at kunne sove. I det næste ½ år havde Per et stort alkoholforbrug, og gik helt ned med flaget. Efter udskrivning fik Per støtte fra Ådalen.

Per har et godt liv nu. Han siger, det er på grund af det system, han er kommet ind i. Det betød meget for Per, at der var rart at være. Han nød at kunne søge det sociale med de andre i Fælleslejligheden på Nordbanevej, men også at kunne lukke sin dør til Akutstuen, når han havde brug for ro.

Per var aktiv ved måltiderne på Nordbanevej, og lærte de andre at kende. Han befandt sig godt.

Per kommer også i Caféen og spiser. Her har han sit sociale netværk. Han kommer hver aften og i weekender. Caféen beskrives på modstående side.

Støtte – kontaktpersonsordning § 99

Ådalen varetager § 99 opsøgende opgaver overfor gruppen af Sindslidende.

Det er besluttet at omfanget af ordningen pr. 01.01.13 udgør et rammebudget i Ådalen svarende til 1½ stilling til at løse denne opgave. Ådalen fordeler opgaven organisatorisk på flere medarbejdere for at gøre indsatsen mere fleksibel og for at der kan handles hurtigt ved behov for akutte besøg. Henvendelserne vedrørende opsøgende besøg kommer typisk fra pårørende, politiet, viceværter m.fl.

Indsatsen er uden visitation og borgerne har ret til at være anonyme, hvorfor der ikke i denne rapport findes yderligere beskrivelser.

Ådalens Dag- og Aftencafé: § 104

En anden væsentlig del af Ådalens tilbud er Café Ådalen, som dette afsnit omhandler. Café Ådalen består af et struktureret dagtilbud i Dagcaféen og et fritids- og samværstilbud: Aftencaféen. Indvisitering sker via sagsbehandler til henholdsvis en halv eller en hel plads alt efter individuelt behov samt trænings- og læringsmål.

Vi lægger vægt på, at Caféen med trygge og strukturerede rammer giver den enkelte mulighed for at videre udvikle sine kompetencer og bryde eller forebygge sygdomspræget isolation. Fokus er på at skabe plads og mulighed for alle brugere til at være sammen med andre og give støtte til at etablere nye netværk.

Den indsats, der ydes i Caféen, sker i løbende samarbejde med brugeren og andre interne og eksterne samarbejdsparter, samt i overensstemmelse med indsatsplan. Brugerne har indflydelse på den overordnede planlægning af hverdagen gennem Brugerrådet og Fællesrådet.

De strukturerede aktivitetsforløb i Dagcaféen indeholder tilbud indenfor områderne KRAM, forskelligartede kreative forløb, samt grupper der arbejder mere målrettet med individuelle problemstillinger. Dagcaféen har åbent mandag – torsdag 9-15

Aftencaféen adskiller sig primært fra Dagcaféen ved at være et tilbud, som man kan benytte sig af efter behov og i det omfang, man magter. Aftensmad planlægges og tilberedes af brugere og personale. Der planlægges ture ud af huset, herunder også ferieture for brugere.

Aftencaféen holder åbent mandag til torsdag, i alle weekender og på helligdage fra 14 – 21.30.

På de næste sider fortæller en bruger om sit første møde med Caféen og dens betydning for ham.

Haralds nye tænder

Haralds historie er et eksempel på, at det kan lykkes at komme sig efter psykisk sygdom og misbrug. Dette er en historie om at komme sig på trods af tilbagefald, når man ved, hvor man skal gå hen. Det er også en historie om at komme sig, så en drøm om at få nye tænder giver håb om at kunne finde en kæreste.

Harald fortæller, at hans første besøg i caféen var d. 11. november 2010. Han husker, at han var meget nervøs og usikker i forhold til at træde ind i Caféen: *"Jeg kunne krybe i et musehul".*

Harald er 43 år. Han er enlig, og bor i et lejet hus i Rødding. Hans baggrund er et langt liv med alkoholmisbrug. Han husker, at han allerede begyndte at drikke i 8. klasse, tilbage i '83/'84, og at det hele herefter eskalerede frem til 2005, hvor han bliver indlagt på en lukket psykiatrisk afdeling i Viborg med "nerver" og selvmordstanker.

Harald er i dag helt stoppet med at drikke. Han er tørlagt alkoholiker, men det er stadig vigtigt og trygt for ham at tage sin antabus.

"Jeg oplevede en hel ny måde at være sammen med andre på – uden alkohol"

De problematikker, Harald kæmper med i dag, er mere centrerede omkring hans psykiske tilstand præget af angst og depressioner

Haralds netværk er meget lille. Alle "vennerne" forsvandt, da han stoppede med at drikke.

”Jeg isolerede mig derhjemme, da jeg blev udskrevet fra Søndersøparken, og jeg havde kun kontakt til en lille del af min familie. Jeg var bange for at gå udenfor og utryg ved alt, hvad der foregik udenfor hjemmets fire vægge. Min tillid til andre mennesker kunne ligge på et meget lille sted.

Jeg kunne slet ikke få hverdagen til at fungere, og bliver efter en kort periode derhjemme visiteret til § 85 hjemmestøtte. Det var min kontaktperson, der fortalte mig om caféen og lokkede mig af sted.

Jeg oplevede, at det var et rart sted at komme, og blev positiv overrasket i forhold til det at møde ligesindede. Jeg oplevede en hel ny måde at være sammen med andre på – uden alkohol – det havde jeg ikke meget træning i.

Gradvist øgede jeg min kommen i Aftencaféen. Personalet opfordrede mig til at komme i nogle af Dagcaféens grupper. Jeg begyndte at gå til bowling hver torsdag, og kom i mandegruppen om tirsdagen. Ind i mellem benyttede jeg også det åbne tilbud mandag formiddag.”

Harald fortæller, at han i dag har god kontakt til de fleste, der kommer i Caféen. Der er 2-3 af de andre brugere, som han decideret vil kalde venner.

Harald fortæller om en situation, hvor caféen virkelig gjorde en forskel:

”Personalet opfattede med det samme, at der var noget galt”

”Det var ikke så mange måneder efter, at jeg var startet i caféen. Jeg havde en rigtig træls periode, var begyndt igen at tænke på at gøre en ende på det hele – køre galt med vilje osv. Jeg kunne overhovedet ikke overskue min situation.

Jeg formåede den pågældende aften at køre ind til caféen. Jeg var ikke i stand til selv at bede om hjælp, men personalet opfattede med det samme, at der var noget galt. Jeg blev trukket til side, og fortalte om mine overvejelser. Jeg var rigtig ked af det, og ikke helt sammenhængende.

Personalet i caféen kontaktede min kontaktperson fra hjemmestøtten, som arbejder i en anden enhed i Ådalen, men som tilfældigvis havde aftenvagt den pågældende aften.

Min kontaktperson kom ned i caféen, hvor vi alle i fællesskab blev enige om, at det bedste ville være, at jeg blev indlagt. Min kontaktperson ringede herefter til Søndersøparken og cafépersonalet kontaktede min søster, der kørte mig til Viborg.”

Mentalt har Harald flyttet sig meget. Han er progressiv og går forrest i caféen i forhold til at ”tage fat” i opgaverne. Han viser vejen. Harald har for 14 dage siden fået lavet nye tænder, så nu har han mod på at gå ud i verden og finde ”den eneste ene”.

5. Borger og bruger

"Noget der betyder meget for mig er demokratiets spillerregler, og jeg må nok sige, at hele den proces her, er demokrati på højeste plan" Per Mølgaard Andersen

Begrebet "bruger" som anvendes i denne rapport, kan på flere måder sløre, at der er tale om borgere med samme rettigheder og pligter som alle andre. Begrebet "bruger" anvendes for at tydeliggøre, at der er tale om en borger, der bruger/modtager støtte efter fx Servicelovens paragraffer.

Men brugere er meget mere end modtagere af støtte, de er borgere med ressourcer og kompetencer, som i høj grad har været med til at forme udviklingsprocessen, dens resultater og anbefalinger.

Når brugerbegrebet anvendes her, er det for at præcisere, at der er tale om borgere, som bruger Ådalen psykiatriske center.

Er du tilfreds med den indflydelse, du har i dag?

Da arbejdsgruppen d. 28. august 2012 diskuterede hvilke temaer, det var mest relevant at undersøge og udvikle, var der stor tilslutning til temaet brugerindflydelse. Ikke bare indgår brugerinddragelse i Serviceloven, men igennem en årrække er borgerens involvering og indflydelse på eget liv, blevet et naturligt element i både sagsbehandling og i den støtte, man modtager.

Arbejdsgruppen valgte at fokusere på, hvordan man kan udvikle den eksisterende brugerindflydelse, og et mål var at skabe mere kvalitet i brugerindflydelsen.

Før det blev muligt at udvikle kvaliteten af brugerindflydelsen, var det nødvendigt at undersøge, hvordan brugerne generelt oplevede deres indflydelse. Til det formål er der gennemført spørgeskemaundersøgelser blandt brugerne af Fælleslejligheder og Dag- og Aftencaféen. Ligeledes har personalet afholdt møde, hvor brugerindflydelse blev diskuteret; Hvad er brugerinddragelse, og hvordan bliver det praktiseret?

Det er brugere og personale selv som i samarbejde har formuleret spørgsmål og gennemført undersøgelserne.

I korte træk viser undersøgelserne, at brugerne generelt er tilfredse med deres indflydelse i Ådalen, men også, at der er ønsker, idéer og plads til forbedringer.

Herunder præsenteres resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen blandt brugere i Dagcaféen, Støttecentret og Fælleslejligheder. Brugerne er blevet spurgt til deres oplevelse af brugerindflydelse i Ådalen.

Undersøgelse blandt brugere i Dagcafé, Støttecenter og Fælleslejligheder Besvarelser i alt: 37	**Ja, i høj grad**	**Ja, i nogen grad**	**Nej, kun i nogen grad**	**Nej, slet ikke**	**Ved ikke/ej relevant**
1. Oplever du, at du har indflydelse på den støtte, du får fra Ådalens personale?	12	21	2	2	0
2. Oplever du, at personalet lytter, når du gerne vil have indflydelse?	17	18	1	0	1
3. Vil du vurdere, at du har indflydelse på det, som betyder mest for dig?	10	22	1	2	2
4. Er du tilfreds med den indflydelse, du har i dag?	15	18	2	0	2
5. Mener du der er behov for mere brugerindflydelse på Ådalen?	3	10	10	7	1
6. Vil du vurdere, at personalet på Ådalen er enige om, hvordan brugerne får indflydelse?	4	20	2	0	11

Brugerundersøgelse i Dagcafe, Støttecenter og Fælleslejligheder

I den første undersøgelse er der uddelt spørgeskemaer på 3 af Dagcaféens aktivitetshold, Støttecentret og 3 fælleslejligheder. Der er ikke uddelt spørgeskemaer i Aftencaféen, idet der er foretaget en separat undersøgelse. Blandt de adspurgte er der nogle, der *også* benytter Aftencaféen. I alt har 37 ud af 38 brugere besvaret spørgeskemaet.

Spørgeskemaet består af 6 spørgsmål, og resultatet præsenteres i figuren på modstående side.

Resultatet viser, at brugerne generelt udtrykker tilfredshed med deres indflydelse. Størst tilfredshed er i forhold til, at brugerne oplever at personalet lytter, når man gerne vil have indflydelse, hvor 35 ud af 37 har svaret 'ja i høj grad', eller 'ja i nogen grad'. Men også på spørgsmål om, hvorvidt man har indflydelse på den støtte, man får, og om man er tilfreds med den indflydelse, man har i dag, er der meget stor tilfredshed.

Det fremgår, at man kun er delvist tilfreds, med den indflydelse, man har på det, der er vigtigt at have indflydelse på, og omkring hver tredje mener, at der er behov for mere indflydelse, end der er i dag.

Det er værd at bemærke, at mere end halvdelen kun i nogen grad oplever, at personalet ved Ådalen er enige om, hvordan brugerne får indflydelse. Med andre ord, kan brugernes vurdering afspejle forskellige holdninger til brugerindflydelse i personalegruppen.

Kommentarer fra brugerne

I spørgeskemaet, som er gennemgået på forrige side, kunne man skrive kommentarer til den brugerindflydelse, man oplever nu, og hvordan man eventuelt kunne tænke sig brugerindflydelse i fremtiden. 7 ud af 37 har skrevet kommentarer til dette.

Dette punkt blev desuden diskuteret i fælles forum i forlængelse af udleveringen af resultatet af undersøgelsen. På alle tilbud, som deltog i undersøgelsen, blev der afholdt et dialogmøde, hvor brugerne blev præsenteret for resultatet, og hvor der var mulighed for at diskutere undersøgelsen og komme med gode ideer til at udvikle brugernes indflydelse.

Kommentarer fra spørgeskemaet:

Brugere tilknyttet Støttecentret:

- "Større fleksibilitet i åbningstider og aktiviteter kan gøre plads til impulsive aktiviteter i forhold til vejr og sindstilstand."
- "En større mulighed for netop en dag, at have det dårligt, og blive lyttet til."
- "Der er jo mange møder, det kan være svært at følge med i, hvad der bliver bestemt, men jeg synes det er en fin måde, møderne bliver holdt på."
- "Jeg synes, det fungerer udmærket med den brugerindflydelse, vi har nu."

Bruger tilknyttet Fælleslejlighed:

- "Der bliver lyttet til vores forslag"

Brugere tilknyttet Caféen samt Fælleslejlighed og/eller Støttecenter:

- "Mange har det skidt, så det er svært at lave ændringer. Hvis der skal laves sammenlægning med Mødestedet er det ikke godt, da det er et andet behov for den slags mennesker"
- "Der kan måske være brugerstyrede aktiviteter enkelte aftner og dage – på den måde kan man spare personaletimer"
- "Der er rum til, at man kan vokse. At man går derfra med en god oplevelse"

Der kan være forskel på at være bruger i Fælleslejlighederne, Dagcaféen, Aftencaféen eller Støttecentret. De mundtlige tilbagemeldinger såvel som skriftlige kommentarer afhænger formentligt af, hvilke tilbud man er tilknyttet, idet form og grad af brugerindflydelse kan variere fra enhed til enhed.

Kommentarerne spænder vidt, fra ønske om større fleksibilitet i aktiviteterne til at foreslå brugerstyrede aktiviteter, som evt. kan spare personaletimer. Det er tydeligt, at brugerne af Caféen er meget bevidste om, at Caféen kan være truet af lukning, og at en større brugerinvolvering muligvis kan modvirke dette.

Dialogmøder på tilbud – uddrag af diskussioner

I Fælleslejligheder:

- Personalet har ofte for lidt tid og kunne være mere fleksible fx ift. aktiviteter og samtaler. Nogle personaler udviser ikke forståelse ift. dette.
- Brugere angiver at føle sig alene ift. statusmøder ol., at de kæmper forgæves, og at personalet ikke har mere at skulle have sagt.
- Det kunne være godt med en mere ligelig fordeling af mandlige og kvindelige personaler, idet man så har bedre mulighed for at relatere sig til en personale af eget køn.
- Der gives udtryk for uigennemskuelighed ift. brugeres egne møder: hvornår disse holdes, dagsorden, samt referat. Kan "Forbrugeren" måske bruges til at formidle disse informationer?
- Det er lettere at gøre sin indflydelse gældende, hvis man føler et sammenhold med den enhed man er i – at man ikke føler sig alene hverken med problemer eller holdninger. Det er husmøder gode til. Det gør det også lettere at orientere sig om hinanden. At have sin egen nøgle og føle det sted, man kommer, som en slags hjem, er også vigtigt.

I Støttecenter:

- Støttecentret er stadig meget nyt. Det er sammensat af to tidligere Fælleslejligheder, og folk er revet op af gamle sammenhænge og sat sammen i et nyt. Dette kræver tilvænning.
- Husmødet er et forum, hvor ikke alle får ørenlyd og sagt det de vil. Kunne være en god ide med en boks til skriftlige holdninger. Personalet skal være opmærksom på at støtte brugere med at få ytret deres mening i større forsamlinger.

I Dagcaféen:

- Der udtrykkes generelt velvillighed over for nye tiltag. Aktive brugere er en forudsætning for overlevelse.
- Man bør overveje om brugeres ressourcer kan benyttes i højere grad i evt. selvstyrende teams, som holdleder sammen med en personale, i modtagelse af nye brugere og i et ambassadørkorps med forskellige opgaver såsom PR-arbejde? Man kan forestille sig, i en eller enden form, at fortsætte med det igangværende arbejde i arbejdsgruppen, hvor flere implicerede brugere udtrykker en ny oplevelse af ansvar og meningsfuld aktivitet. Bruges brugerrådsmøder tilstrækkeligt? Hvordan tager vi mod nye brugere? Der foreslås aktiviteter, der understøtter til socialt samvær uden for Caféen.

Herunder præsenteres resultaterne af spørgeskemaundersøgelsen foretaget blandt bruger af Ådalens Aftencafé. Brugerne er især blevet spurgt til deres oplevelse af indflydelse i Aftencaféen:

Undersøgelse blandt brugere i Aftencaféen Besvarelser i alt: 18	Ja	Både og	Nej	Ved ikke/ej relevant
1. Jeg føler mig velkommen i aften cafeen?	17	0	1	0
2. Jeg har et godt samvær med de andre brugere?	13	4	1	0
3. Jeg har indflydelse på aktiviteterne i aften cafeen?	7	9	1	1
4. Jeg deltager ofte i brugerrådsmødet?	8	3	7	0
5. Jeg deltager aktivt på møderne og får sagt det jeg gerne vil?	5	7	4	1
6. Jeg oplever, at andre lytter til det jeg har at sige?	9	3	3	2
7. Stemningen er altid god på brugerrådsmøderne?	5	6	1	5
8. På brugerrådsmøderne respekterer vi hinandens meninger?	8	1	2	6
9. Jeg synes det er vigtigt, at der holdes brugerrådsmøde?	17	1	0	0
10. På møderne diskuterer vi de ting, jeg gerne vil have indflydelse på?	9	5	0	3

Brugerindflydelse i Aftencaféen

"I dag ser I os som alle andre smilende og velfungerende mennesker, men når vi har det dårligt burer vi os inde, bagsiden ser I ikke. Mødestedet er for nogen et godt sted at være, men for de fleste, er Mødestedet ikke et alternativ til Aftencaféen. En lukning vil betyde, at der ikke længere er et tilbud til dem, hvor de kan være, blive set og hørt".

Undersøgelse - præsenteret og diskuteret i Aftencaféen

Mandag den 5. november 2012 blev resultatet af undersøgelsen (se modstående side) præsenteret for personale og brugere. Et formål med mødet var også, at komme med gode ideer til, hvordan Aftencaféen kan fortsætte sit virke i fremtiden. 22 brugere og tre medarbejdere deltog i mødet.

Både brugere og personale er klar over, at Aftencaféen risikerer lukning som følge af besparelser på hele socialområdet i Skive kommune. Igennem længere tid har denne situation skabt utryghed for både brugere og personale.

Til trods for denne utryghed, eller måske som følge af den, blev dialogen omkring spørgeskemaundersøgelsen og den efterfølgende idéudvikling holdt i en meget konstruktiv ånd. Der er vilje og mod til at tænke nye tanker om fremtidens cafétilbud, selvom afsættet for dialogen er skræmmende for mange faste brugere.

På mødet den 5. november blev besvarelserne på de enkelte spørgsmål præsenteret og efterfølgende drøftedes, hvad der kunne ligge til grund for besvarelserne.

Om Aftencaféen (Spg. 1-3)

17 ud af 18 mulige føler sig velkomne i Caféen. Det skyldes, at når man kommer til Caféen bliver der sagt hej, hilst og spurgt til, hvordan den enkelte har det. *"Vi får knus af personalet, og hvis de kan se, at man har det skidt, kommer de hen til en – de lægger mærke til, om man kommer hurtigt ind, eller om man kommer stille og roligt".*

Brugerne fortæller, at man betyder rigtig meget for hinanden i Aftencaféen. Her er det muligt at vedligeholde venskaber og sociale relationer, som de ikke kan overskue at bevare i andre sammenhænge.

1 har svaret, at vedkommende ikke føler sig velkommen i cafeen. Årsagerne hertil kan være, at den pågældende lige den dag kan have været i dårligt humør eller måske kommet en dag, hvor der var dårlig stemning. En bruger siger: *"Jeg kommer ned til min familie, og det er ligesom i en almindelig familie".*

En bruger siger, at han ofte har oplevet racisme, men at han i Aftencaféen for første gang har oplevet, at *"der ingen forskel var på mig og de andre brugere – de så mig som en af dem".*

På spørgsmålet om, hvorvidt man har et godt samvær med de andre brugere har 13 svaret "Ja", 4 "Både og" og 1 "Nej". Ifølge brugerne betyder dét at have et godt samvær, og at man kan snakke sammen, at man accepterer hinanden. Derudover betyder muligheden for forskellige aktiviteter meget for et godt samvær. Grunden til at en måske har svaret nej kan skyldes, at *"nogle måske matcher bedre end andre"*.

ANDRES

Der var en del drøftelse af spørgsmålet vedrørende, hvorvidt brugerne oplever, at de har indflydelse på aktiviteterne i Aftencaféen. Der var blandt nogle brugere en oplevelse af, at man ikke havde indflydelse på aktiviteter, som personalet ikke støtter op om. Der var en oplevelse af, at man gav lidt op, hvis man havde søgt indflydelse og følte sig afvist. Eksempelvis sagde en bruger *"Hvis man gerne vil være hjælpekok og ikke vil lave fedtfattigt mad, så kan man ikke få lov".* Nogle af brugerne var dog af den holdning, at de godt kunne være lidt mere "oppe på dupperne" i forhold til at påvirke aktiviteterne i Aftencaféen.

Brugerrådsmøderne (spg. 4-10)

8 ud af 18 brugere svarede, at de deltager i brugerrådsmøderne, 3 svarede "både og" og 7 svarede, at de ikke deltager. Flere brugere havde en oplevelse af, at det er svært at komme til orde på møderne med emner eller spørgsmål som personalet ikke bakker op om: "*Du kan komme til en grænse og så er det stop*".

I forhold til stemningen på møderne var det blandet, hvordan brugerne oplevede det. Næsten alle deltagere i undersøgelsen mente, at møderne er vigtige at afholde.

Stjernespørgsmål

Afslutningsvist i spørgeskemaet havde brugerne mulighed for at give fra 5 (enestående) til 1 (meget dårligt) stjerner ift. Den samlede mening om Aftencaféen. 9 havde givet 5 stjerner, 8 havde givet 4 stjerner og 1 gav tre stjerner.

Hvad betyder Aftencaféen for mig?

Efterfølgende drøftede brugerne, hvad Ådalens aftencafe betyder for dem. Når man kommer i Aftencaféen, er en af årsagerne selve virkningen af den psykiske sygdom; Hele det gamle netværk er væk. Man har ikke længere kontakt til tidligere kolleger, venner og familie, man er alene. Aftencaféen er for nogle, den eneste mulighed for at etablere et nyt netværk, et sted at være sammen med andre, et sted at gå hen. Ikke bare når man har det godt, men især når man har det skidt.

"Jeg har været indlagt mange gange, fordi jeg bliver meget bange og angst, når jeg har været alene i nogen tid. Efter at jeg er begyndt at komme i Aftencaféen, har jeg ikke været indlagt en eneste gang".

Omdrejningspunktet for mange af brugerne er etablering af "stabile" kontakter. Tilgængelighed til kendte personer skaber tryghed ved egen situation, idet det handler om, *"at de kender en, de kan se hvis der er noget der trykker, og de kan hjælpe med en god snak. Det kan de, fordi de har en faglighed og viden om hvordan jeg har det".*

"Hjemmestøtten kommer ofte, når man har det godt, problemet er, hvad skal man gøre når man har det dårligt? Der ved jeg, der er et sted at gå hen og få støtte og opmuntring og en at tale med, som både jeg kender, og som kender mig".

Den tryghed, de stabile relationer skaber, og de venskaber, der opstår over tid, gør ifølge flere Caféen til *"et andet hjem, hvor der er plads til alle"* og det er en mulighed for at komme ud, så man ikke sidder derhjemme og er ensom. Det er også en mulighed for at møde andre, der har det ligesom en selv.

Personalets perspektiv på brugerindflydelse

Personalet i arbejdsgruppen afholdte et møde, hvor de undersøgte egne holdninger til brugerindflydelse. Spørgsmålene, de ønskede at besvare var:

- Hvorfor har vi brugerindflydelse/hvorfor gør vi det, vi gør?
- Hvilke teorier/begreber/værdier læner vi os op ad?
- Hvordan gør vi?
- Hvordan adskiller vi os fra hinanden i de forskellige enheder?
- Hvad er vi enige om?
- Hvad er det vigtigste at bevare, og at ændre i forhold til inddragelse af brugerne?

Spørgsmålene blev diskuteret i fælles forum som ledetråde i begrebet brugerindflydelse.

Brugerindflydelse og medinddragelse ligger ikke kun i afholdelse af demokratiske foranstaltninger såsom husmøder og brugerrådsmøder. Det ligger også i en grundlæggende anerkendende tilgang til den enkelte bruger i ALLE situationer. At sikre at denne målgruppe af "svage" borgere støttes i at være selvstændige og unikke væsner med egne meninger og holdninger. *"Vi skal finde niveauet og karakteren af den enkeltes ressourcer og sammen definere og konkretisere meningsfulde "opgaver", der inddrager disse ressourcer."*

Udarbejdelse af indsatsplaner, afholdelse af statusmøder sker i nøje samarbejde med brugeren og med højest mulighed aktiv inddragelse af brugeren i såvel udarbejdelse af skriftlig som mundtligt kommunikation ift. samarbejdsparter.

Brugeren trænes i at italesætte egne problemer, hvilken støtte de har behov for, og hvordan deres udviklingsplan skal være. Dette understøtter brugeres udvikling af evnen til at mestre eget liv.

Brugerindflydelse er også, når man ved hjemmebesøg inddrager brugeren i at prioritere indholdet af besøget, samt ved sammen at afrunde og føre notat for besøget.

Fælleslejlighederne afholder husmøder. For nogle brugere kan dette være et svært forum at udøve sin indflydelse i. Nogle brugere udviser ligefrem manglende lyst til at deltage i disse møder. Personalets opgave er derfor at observere dette og yde individuel støtte til de enkelte brugere i at italesætte deres holdninger og behov.

Afgørende er også, at der er et indhold, som rummer mulighed for meningsfuld indflydelse. I Fælleslejligheder og Støttecenter er der daglige praktiske opgaver, som uddelegeres. Det betyder, at brugerne har konkrete arbejdsopgaver, som har en nødvendighed for dem selv og fællesskabet. Dermed er der grundlag for at opleve ansvar og meningsfuldhed.

Brugerindflydelse og inddragelse rummer en træningsmulighed ift. initiativ, selvstændighed og identitet. Desuden er det med til at give brugere en følelse af tilknytning og ejerskab. *"At blive hørt og at have indflydelse betyder, at man vokser."*

Opsamling – og alle idéerne

En vigtig del af arbejdsgruppens undersøgelser har været et løbende fokus på, hvordan inddragelsen af brugere kan udvikles. Der er løbende i processen blevet udviklet og drøftet idéer til, hvordan brugerindflydelse kan se ud i fremtiden i Ådalen. De mange idéer fremgår af kapitel 1 i rapporten. Nogle af dem har dannet grundlag for rapportens anbefalinger, andre er allerede omsat til konkrete tiltag, men for dem alle sammen gælder det, at de indgår som en aktiv del af den udvikling som Ådalen står midt i.

Samlet set fremstår et behov for nye tiltag, og en helt ny måde at arbejde på som medarbejder i Ådalen. Et meget tættere samarbejde med brugere fremstår som et tydeligt behov, hvorfor det anbefales at uddanne brugermedarbejdere.

En forudsætning for det vil være videreuddannelse af brugere og personale i fællesskab, blandt andet med fokus på recovery tilgangen.

Hvad ligger bag begreberne?

En kort beskrivelse af indholdet og metodemæssige afsæt for den faglige praksis blandt personalet i Ådalen.

KRAP er et socialpædagogisk koncept, som tager udgangspunkt i kognitiv metode, fokus på ressourcer og anerkendende pædagogik.

Anerkendelse er grundlaget for etablering af selvværd, er ikke beregnende, er identitetsskabende. Anerkendelse er et menneskeligt og grundlæggende behov.

Begrebet **validering** er helt central i det kognitive arbejde. At noget har validitet betyder, at det er meningsfuldt i en bestemt sammenhæng.

Validering af et andet menneske indebærer i vores forståelse, at man tager personens perspektiv, søger at forstå og anerkende den måde, verden ser ud på fra denne persons perspektiv, og dermed forstå og anerkende den eller de **mestringsstrategier**, som personen har taget i anvendelse. Vi forsøger at fornemme, hvordan det er at være den pågældende person og derefter tydeliggøre, at dette giver mening for os.

Ressourcefokusering er vigtig, simpelthen fordi det giver god mening at tage udgangspunkt i det, der lykkes. Uagtet hvor det fører hen, så handler det om at kunne finde de ressourcer, der er til stede og bygge på og/eller forandre via dem. For at få ressourcerne ordentligt i spil er det vigtig at sætte sig nogle mål.

Mestring - at håndtere en situation, **mestringsstrategier** - en metode der for en selv er virkningsfuld

Recovery: at komme sig efter psykisk sygdom. Det handler om at komme sig og komme videre efter psykisk sygdom, og dermed gøre op med opfattelsen af, at en psykisk sygdom er kronisk. Recovery er en personlig proces, hvor målet er at fremme de faktorer for den enkelte, der øger mulighederne for vedkommendes recovery.

Kontaktpersonen er en, der udviser respekt; en der tror på det lykkes; en der overholder aftaler; en der skaber kontinuitet; en man kan stole på; en der har overblik, når brugeren har mistet det; en der kan se en mening med det hele; en der kan skabe et rum, hvor der kan udvikles; en fast klippe, som udviser tryghed og som er stabil; en som er handlekraftig.

Medicinhåndtering: Udgangspunktet for medicinhåndtering er at sikre, at medicinlisten stemmer overens med den doserede medicin. Personalet er opmærksomt på, at medicinen virker efter hensigten, og hvorvidt der er bivirkninger ved medicinen.

Medicinæsker og dosisruller skal altid være mærket med brugerens navn og cpr-nr. for at sikre, at den rette bruger får den rigtige medicin. Ved doseret P.N. medicin skal æsken altid indeholde, hvornår medicinen er doseret, indhold, ordineret for og udløbsdato. Der dokumenteres altid på brugernes journal, når der er doseret, udleveret og bestilt samt ved ændringer. I det daglig arbejde er personalet altid opmærksomme på ændringer i brugernes adfærd. Er man det mindste i tvivl skal brugerens læge kontaktes.

6. Ådalen - Forskellen ligger i fagligheden

Et afgørende element i arbejdsgruppens arbejde var fokusering på Ådalens faglighed. Både blandt personale og brugere i arbejdsgruppen var der en forståelse af, at det er afgørende for kvaliteten af Ådalens ydelser, at de er fagligt funderede. Blandt brugerne er der en oplevelse af, at det gør en forskel, at der er tale om uddannet personale i Aftencaféen, hvilket også fremgår af høringssvarene fra forårets høring. Arbejdsgruppen vurderede, at det var vigtigt at afdække og udfolde, hvad der ligger bag forståelsen af faglighed i Ådalen og dens betydning for brugerne.

Faglighed i Ådalen

Ådalen som organisation består af 6 selvstyrende teams, som alle er tværfagligt sammensat.

Alle teams har en koordinator, der fungerer som bindeled i forhold til ledelsen og som er ansvarlig for videreformidling af informationer samt udarbejdelse af vagtplan. Personalegruppen består af 6 forskellige faggrupper: plejere, social- og sundhedsassistenter, pædagoger, ergoterapeuter, sygeplejersker og fysioterapeut.

Arbejdsgruppen gennemførte en spørgeskemaundersøgelse blandt personalet for at afdække, hvilke kompetencer, der var til stede i Ådalens forskellige faggrupper. I undersøgelserne havde arbejdsgruppen valgt at fokusere på faglige kompetencer, pædagogiske kompetencer, tværfaglige kompetencer og kompetencer i krisesituationer.

Undersøgelserne viste at personalet i Ådalen har en række kompetencer, der går på tværs af faggrupper, dvs. at alle arbejder ud fra de samme principper:

- Stort set hele personalegruppen er blevet uddannet i KRAP (kognitiv, ressourcefokuseret og anerkendende pædagogik)
- Den anerkendende tilgang er en integreret del af personalets faglige tilgang
- Validering er en central del af det kognitive arbejde i Ådalen
- Der arbejdes aktivt med mestring og mestringsstrategier
- Ressourcefokusering og målformulering
- Zonen for nærmeste udvikling
- Kontaktpersonen, som understøtter sammenhæng og kontinuitet
- Recovery – at komme sig efter psykisk sygdom
- Medicinhåndtering
- Dokumentation i forhold til borgernes udvikling

(Se modstående side for en udfoldelse af begreberne.)

Undersøgelsen viste også, at samarbejde er et vigtigt begreb for medarbejderne i Ådalen. Samarbejde i Ådalens optik er faglig sparring på tværs af faggrupper, teams, borgere og pårørende samt eksterne samarbejdsparter som regionpsykiatrien, sagsbehandlere, læger og sygehuse.

Arbejdsgruppen har derfor også valgt at orientere sig mod omverdenen og de eksterne samarbejdsparter. Der er afholdt dialogmøder, udsendt spørgeskemaer og lavet interview med Regionspsykiatrien, sagsbehandlerne i kommunen og arbejdsmarkedsafdelingen. Arbejdsgruppen ønskede at forholde sig undersøgende til, hvorvidt de eksterne samarbejdsparter også oplevede ovenstående kompetencer som kernen i Ådalens faglighed. Derudover er der gennemført spørgeskemaundersøgelser og dialog med Ådalens vigtigste samarbejdsparter, nemlig brugerne og de pårørende. I processen er det tydeligt, at der er stor anerkendelse af den faglighed, som Ådalen repræsenterer.

På de følgende sider præsenteres resultater fra de gennemførte undersøgelser.

Herunder ses resultaterne af brugerundersøgelsen foretaget blandt brugere af Ådalens tilbud. Brugerne er især blevet spurgt til deres oplevelse med fagligheden i Ådalen:

Undersøgelse blandt brugere af Ådalens tilbud Besvarelser i alt: 53	Ja, i høj grad	Ja, i nogen grad	Nej, kun i nogen grad	Nej, slet ikke	[illegible]
1. Jeg oplever, at min kontaktperson lytter opmærksomt til mig og det, jeg fortæller?	42	9	0	1	[illegible]
2: Jeg har et godt samarbejde med min kontaktperson ved Ådalen?	40	12	0	0	[illegible]
3: Jeg har stor tillid til min kontaktperson?	34	15	1	0	[illegible]
4. Jeg oplever, at måden vi taler med hinanden på er positiv og ordentlig	36	16	1	0	[illegible]
5: Jeg oplever, at min kontaktperson arbejder ud fra mine succeser?	28	20	1	0	[illegible]
6: Jeg oplever, at min kontaktperson arbejder ud fra mine drømme for fremtiden?	20	24	3	0	[illegible]
7: Jeg oplever, at min kontaktperson medvirker til at bevare mine drømme for fremtiden?	25	21	2	0	[illegible]
8: Jeg oplever, at min kontaktperson tilpasser sin støtte til mig personligt for at arbejde med mine mål?	36	11	2	0	[illegible]
9: Jeg oplever, at den støtte, jeg får fra Ådalen, gør, at jeg bedre kan arbejde med mine mål for fremtiden?	33	13	3	0	[illegible]
10: Jeg oplever, at min kontaktperson inddrager mit netværk, som jeg ønsker det?	26	18	2	0	[illegible]
11. For mig er det vigtigt at have betydningsfulde gøremål i min hverdag?	34	9	6	1	[illegible]
12: Jeg oplever, at min kontaktperson er god til at motivere mig til sundhedsfremmende tiltag, f.eks. sund kost, motion, mindre alkoholindtagelse og rygeophør?	25	12	6	3	[illegible]
13: Jeg oplever, at min kontaktperson arbejder på en sådan måde, at det fremmer min evne til at tænke anderledes omkring mine udfordringer i livet?	26	20	1	2	[illegible]
14: Jeg oplever, at der i Ådalen samarbejdes omkring mine udviklingsmål?	28	12	3	1	[illegible]
15: For mig er det vigtigt, at jeg kan komme i kontakt med Ådalen døgnet rundt ift. at kunne mestre min hverdag?	25	9	9	5	[illegible]
16: Jeg oplever at blive tilstrækkeligt medinddraget i kontaktpersonens skriftlige arbejde ift. min støtte?	26	13	1	3	[illegible]

Brugernes syn på fagligheden i Ådalen

De vigtigste samarbejdsparter for Ådalen er brugerne og de pårørende. Derfor valgte arbejdsgruppen at spørge disse to grupper om, hvordan de oplever fagligheden i Ådalen.

I spørgeskemaundersøgelsen om brugernes oplevelse af støtten ydet fra Ådalen blev der udleveret 62 skemaer. 53 blev besvaret svarende til en svarprocent på 82 %. På modstående side kan de samlede resultater af undersøgelsen ses.

I undersøgelsen blandt brugerne er der en høj grad af tilfredshed. Især er der høj tilfredshed på spørgsmålene om, hvorvidt brugerne oplever, at kontaktpersonen lytter opmærksomt til dem, og hvordan de oplever samarbejdet med deres kontaktperson. Et område, hvor der fremstår et udviklingspotentiale er ift., hvorvidt brugerne oplever, at der arbejdes ud fra deres drømme for fremtiden (jf. spg. 6). I den sammenhæng er det værd at nævne, at personalet netop har gennemført et kursus i recovery, hvor de også selv blev opmærksomme på, at fokuseringen på at arbejde aktivt med brugernes drømme, var noget de kunne gøre mere af.

Som en del af undersøgelsen var det muligt at tilføje kommentarer. Brugerne er kommet med mange værdifulde og oplysende bemærkninger. Nedenfor er valgt at præsentere en kommentar, som fremstår dækkende for de samlede tilkendegivelser.

Et svar fra en bruger – fra spørgeskemaundersøgelse brugere – Ådalen 2012

Jeg ved at støtten fra Ådalen har betydet, at jeg i en længere sygdomsperiode kunne være hjemme hos min familie (der inkluderer to børn) og ikke blive anbragt på en institution. Støtten fra Ådalen har betydet, at relationen til mine børn ikke blev så forringet, som den ville have været foruden – hvilket er uvurderligt i dag, hvor jeg har det o.k.

For mig var det altafgørende at nogen kom og satte gang i mig og stimulerede mig – og min hjerne, der var uden skyggen af motivation eller handlingsimpulser. Var jeg alene, kunne jeg ikke gøre andet end at ligge i sengen. Tror ikke jeg ville have det o.k. i dag, hvis ikke jeg havde fået den hjælp/(påvirkning) af kontaktpersonerne. De var i høj grad medvirkende til, at jeg ikke "fik lov" til at synke helt hen i en tilstand, som sikkert var helt umulig at komme ud af igen. De var med til at holde gang i den smule, der var gang i, og udgangspunktet for at blive bedre og bedre – som jeg gjorde.

Det er svært om end ikke umuligt at få "udenforstående" til at få en tilnærmelsesvis forståelse af, hvad man kæmper med, i hvert fald med den psykiske sygdom, jeg har. Havde det ad H… til i en årrække. Mine kontaktpersoner var de eneste, der forstod en del af, hvordan jeg havde det, hvordan det udmøntede sig. Og kunne ud fra det tale med mig – og ikke mindst hjælpe mig med at bevare håbet om, at livet engang nok skulle blive værd at leve igen. Det var ting, som jeg heller ikke kunne tale med mine nærmeste om, men havde brug for dem til at tale om/med. Sådan er det stadigvæk – selv om livet igen er blevet værd at leve, er der meget, som jeg ikke "deler" med andre end mine kontaktpersoner.

Jeg kunne vist skrive mange sider om Ådalens betydning for mig/min familie. Men jeg tør slet ikke tænke på, hvordan vores liv havde set ud i dag – hvis ikke det var for mine kontaktpersoner fra Ådalen.

På de næste sider præsenteres pårørendeundersøgelsen.

Herunder ses resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen udført blandt pårørende til brugere af Ådalens tilbud. De pårørende er blevet spurgt til deres oplevelse af faglighed i Ådalen:

Undersøgelse blandt pårørende til brugere i Ådalen Besvarelser i alt: 42	**Ja, i høj grad**	**Ja, i nogen grad**	**Nej, kun i nogen grad**	**Nej, slet ikke**	**Ved ikke/ej relevant**
1. Jeg har tilstrækkelig kendskab til den støtte, min pårørende får fra Ådalen?	21	14	6	0	1
2. Jeg oplever, at der arbejdes ud fra min pårørendes succeshistorier?	21	15	0	1	4
3. Jeg oplever, at kontaktpersonen aktivt medvirker til, at min pårørende arbejder med muligheder for udvikling?	27	12	1	1	2
4. Jeg oplever, at måden og tonen, der tales med hinanden på, er positiv og ordentlig?	38	2	1	0	1
5. Jeg oplever, at kontaktpersonen anvender forskellige tilgange og muligheder for at opnå den bedst mulige udvikling for min pårørende?	27	8	1	1	5
6. Jeg er tryg ved den støtte, der ydes fra Ådalen?	32	8	1	0	1
7. Jeg oplever, at støtten fra Ådalen har gjort en forskel for min pårørendes udvikling?	25	14	1	0	2
8. Jeg oplever, at Ådalen arbejder med sundhedsfremmende tiltag, fx omkring sund kost, motion, mindskning af alkoholindtagelse og rygeafvænning?	24	10	2	2	4
9. Jeg oplever at blive inddraget af kontaktperson på en den måde, jeg ønsker, ift. at kunne støtte min pårørende bedst muligt?	20	14	5	2	1
10. Jeg føler mig vel modtaget og hørt, når jeg henvender mig til kontaktpersonen?	28	4	0	1	8
11. Jeg føler mig vel modtaget og hørt, når jeg henvender mig til ledelsen i Ådalen?	13	9	1	0	19

De pårørendes syn på fagligheden i Ådalen

Der blev udsendt 46 spørgeskemaer til pårørende. 42 er besvaret svarende til en svarprocent på 91 %. Se modstående side for de samlede resultater af undersøgelsen. Der er således en usædvanlig høj svarprocent for begge undersøgelser.

Generelt er der en høj tilfreds blandt pårørende med det tilbud, brugerne modtager. Særligt fremgår det, at de pårørende oplever, at måden og tonen, der tales med hinanden på, er positiv og ordentlig. En stor del oplever også, at kontaktpersonen aktivt medvirker til at deres pårørende arbejder med muligheder for udvikling. Der var mulighed for at tilføje kommentarer til spørgeskemaet. Heraf fremgår det bl.a. at den høje grad af fleksibilitet i Ådalens tilbud også har stor betydning for de pårørende. Af undersøgelsen fremgår dog også, at et muligt udviklingspotentiale er en øget dialog med de pårørende. I kommentarerne går det igen, at man gerne vil have møder, hvor der i højere grad informeres om formål med behandling og sygdomsudvikling mm.

Nedenfor er et uddrag af de mange konstruktive kommentarer, som de pårørende er kommet med, og som vil danne grundlag for den videre udvikling af pårørendesamarbejdet i Ådalen.

Hvad siger de pårørende? Kommentarer fra spørgeskemaundersøgelse

”Min pårørende har god gavn af Aftencaféen. Det er særligt aften og weekender der er brug for støtte”.

”Det er vigtigt for vores søn at have mulighed for at komme i fælleslejligheden flere gange om ugen – ikke mindst i weekenden”.

”Jeg har kun ros til personalet, der gang på gang har vist respekt for den enkelte bruger, har fingerspidsfornemmelse for den enkeltes situation og har handlet derudfra”.

”Den støtte og kontakt som Ådalen har ydet, har været værdifuld og medvirket til, at min kone i dag har et normalt liv”.

”Jeg savner et dialogmøde vedr. sygdomsforløbet. Hvordan sygdommen har ændret sig og om der skal ændres på medicinen. Bliver der taget hånd om disse ting?”.

”Jeg føler ikke, at jeg er bleven orienteret om, hvorfor støttepersonerne kommer. Jeg har selvfølgelig min opfattelse af dette. Jeg mangler orientering om, hvad der forventes at besøgene skal hjælpe med til hos den pårørende”.

”Godt med samtale i min pårørendes bolig af støtte/kontaktpersonen, det virker forebyggende! Mangler statusmøde på, hvordan det går min pårørende. Ser gerne, at der kunne blive et lille job som min pårørende kan magte, det vil give et andet indhold i tilværelsen”.

”Vi oplever, at vi efterhånden mere og mere blot er forældre. Personalet hjælper til med de fleste opgaver: kontakter i banken, indkøb af tøj, ny cykel, oplæring i indkøb, rengøring m.m.. Det er rart for os. Vi oplever at have et godt samarbejde med personalet. Vi kan lave aftaler til det bedste for brugeren”.

”Vi oplever at hun har en meget god kontakt med sine kontaktpersoner – og de med hende – og at det giver hende en stor tryghed i hverdagen. Og os ”ro i sindet”, så vi kan ”nøjes med” langt hen ad vejen ”kun” at være forældre. Støtten har været en medvirkende forudsætning for, at hun har kunnet gennemføre en uddannelse”.

På de næste sider præsenteres resultater af undersøgelserne blandt Ådalens eksterne samarbejdsparter.

Herunder præsenteres resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen foretaget blandt medarbejdere i Regionspsykiatrien i Skive. Medarbejderne er blevet spurgt til deres kendskab til Ådalen.

Undersøgelse blandt regionspsykiatriens medarbejdere Besvarelser i alt: 21	Ja, i høj grad	Ja, i nogen grad	Nej, kun i nogen grad	Nej, slet ikke	Ved ikke/er ikke relevant
1. Jeg har et godt overblik over Ådalens forskellige tilbud?	4	9	5	1	0
2. Jeg oplever, at der er et godt samarbejde med Ådalens personale?	17	3	1	0	0
3. Jeg oplever, at der er et godt samarbejde med Ådalens ledelse?	11	4	1	0	0
4. Jeg føler mig overbevist om, at Ådalens tilbud til borgerne er af en høj faglig kvalitet?	14	6	1	0	0
5. Min vurdering er, at Ådalens § 85 støtte sikrer, at borgeren følger sine aftaler med regionspsykiatrien og sin behandlingsplan?	14	6	0	0	0
6. Jeg oplever ofte, at borgere tilkendegiver stor tilfredshed med deres tilbud i Ådalen?	13	7	0	0	0

Regionspsykiatrien

Arbejdsgruppen valgte både at udsende et spørgeskema til medarbejderne i Regionspsykiatrien i Skive og at gennemføre et opfølgende interview for at få et dybere indblik i, hvordan Ådalens faglighed opleves af en vigtig samarbejdspart.

Der blev uddelt 30 spørgeskemaer, hvoraf 21 er besvaret, hvilket giver en svarprocent på 70 %. Svarene viser blandt andet i spørgsmål 4, at 20 ud af 21 mulige respondenter i høj grad eller i nogen grad svarer, at "Jeg føler mig overbevist om, at Ådalens tilbud til borgerne er af en høj faglig kvalitet". Ligeså svarede 20 ud af 21 på spørgsmålet om " Min vurdering er, at Ådalens § 85 støtte sikrer, at borgeren følger sine aftaler med Regionspsykiatrien og sin behandlingsplan?"

Ifølge de adspurgte, har Ådalen således et tilbud af høj faglig kvalitet og deres tilstedeværelse understøtter Regionspsykiatriens indsats.

I den uddybende dialog med Regionspsykiatrien siger en behandler således, at det er en stor fordel, når der er en kontaktperson med til samtalerne. Det fremmer, at patienten møder op (støtte til at modtage behandling), og det giver mulighed for at få et godt indblik i, hvordan det fungerer derhjemme. Behandleren siger "Vi får et billede af hjemmet, som vi ofte mangler, idet vi sjældent tager på hjemmebesøg".

I spørgeskemaundersøgelsen var det også muligt at komme med kommentarer. Nedenfor er et uddrag af kommentarerne:

"Det er meget vigtigt for en stor gr. af vore patienter at de har mulighed for kontakt til fagligt dygtigt personale. For mange af dem er det især, "når alle vi andre har lukket", der kan være et stort behov for at kunne tale med nogen".

"Vi kan altid ringe og få kontakt med støttekontaktpersonen – patienterne er trygge ved Ådalen og muligheden for samvær i cafeen er guld – patienterne udtrykker behov for at blive mødt af fagligt personale – Vigtigt at psykisk syge har mulighed for personlig kontakt til kendte mennesker døgnet rundt og i weekender!.

17 af respondenterne i undersøgelsen svarer også, at de "oplever, at der er et godt samarbejde med Ådalens personale".

Der er således en overvejende oplevelse af Ådalen som en stærk fagligt funderet samarbejdspart. Derudover fremgår det også, at den høje grad af fleksibilitet og tilgængelighed i ydelserne er afgørende.

Undersøgelserne og den efterfølgende dialog har allerede medført de første konkrete tiltag. Personale fra Ådalen deltager i et møde i Regionspsykiatrien, hvor formålet er lokalundervisning. Hensigten er, at Regionspsykiatrien skal få et bedre kendskab til Ådalens tilbud. Mødet er aftalt til den 18. marts 2013. Derudover foreslår Leder af Klinik for Psykotiske lidelser Viborg/Skive, Anne Kirstine Goul, at hvis borgerne bifalder det, så orienteres behandleren i Regionspsykiatrien om den overordnede handleplan der er lavet. På den måde koordineres og samstemmes indsatsen til borgeren i endnu højere grad.

Samlet set fremgår det, at Regionspsykiatrien ser Ådalen som en stærk faglig samarbejdspart, som de gerne indgår i tættere samarbejde med omkring brugerne.

Hvad Specialrådgivningen ønsker sig

En anden af Ådalens vigtige, centrale samarbejdsparter er Specialrådgivningen i Skive kommune. Der blev derfor også lavet en spørgeskemaundersøgelse blandt sagsbehandlerne og efterfølgende afholdt et dialogmøde.

På grund af det relative lille antal sagsbehandlere, præsenteres der ikke en tabel med svarfordelingen.

Men med afsæt i resultatet og Specialrådgivningens tilbagemeldinger på det efterfølgende dialogmøde, er der allerede gennemført en række konkrete tiltag ift. at understøtte og udvikle samarbejdet med Specialrådgivningen.

Bl.a. har personalet udarbejdet en pjece til sagsbehandlerne med en kort beskrivelse af alle Ådalens tilbud.

Det er aftalt, at Statusmøder så vidt muligt afholdes i borgerens eget hjem.

Fokus på Statusmøder er mål for fremtiden, og ikke tildeling af timer.

I et interview med en sagsbehandler fremhæves det, hvor vigtigt det er, at Ådalen har fleksible tilbud, som strikkes sammen efter borgerens behov for støtte. Fleksibiliteten i at kunne sammensætte tilbuddet på tværs af enheder døgnet rundt er en særlig styrke.

Det gode og konstruktive samarbejde mellem Ådalen og Regionspsykiatrien er med til at muliggøre dette. Sagsbehandleren oplever, at det er vigtigt med hyppige samarbejdsmøder med borgeren, kontaktpersonen og sagsbehandler. På den måde kan man have fingeren på pulsen ift., hvordan det går brugeren og samtidig få større forståelse for hinandens arbejdsområder og metoder.

Interview med Mødestedet Sind

Mødestedets leder, 1 frivillig og en bruger deltog i interviewet.

Mødestedet er et værested for folk med problemer herunder psykiske syge, ensomme mennesker eller mennesker der mangler et socialt netværk. Der kræves ikke kommunalt visitation for at komme i Mødestedet.

Kommer du som ny, vil du opleve en god atmosfære. Personkredsen du vil møde, kan være frivillige, brugere eller den ansatte leder. De vil hver især sørge for, at du får lyst til at komme i huset. Du behøver ikke at ringe først. Kom bare som du er.

Styrken ved mødestedet kan være:

- Mulighed for udvidelse af netværk
- Det er ikke et egentligt behandlingssted
- Der føres ingen journal – du føler dig ikke som patient
- Frivillige har selv prøvet nævnte problemstillinger i hverdagen
- Personale og frivillige er ikke behandlere
- Frivillige gør det af lyst – ikke for penge
- Værdigrundlaget er åbenhed – trivsel – respekt

Aldersgruppen hos os er hovedsagelig personer fra 30 år og opefter. Pårørendegruppe er etableret gennem Bedre Psykiatri.

Vort aktivitetsniveau er højt, vi har bl.a. strikkecafe, billard – pool, motion, udflugter, foredrag, og tilberedning af en altid varieret sund kost.

Stedet er ikke et egentligt behandlingssted, men der kan opstå situationer, hvor en person har det rigtig skidt. Vi kan bl.a. hjælpe med at tage en snak i enerum. Tage kontakt til læge m.fl.

Vi vil meget gerne samarbejde med andre relevante instanser/personer, som henvender sig til vores målgruppe. Vi kunne godt tænke os et nærmere samarbejde med Ådalen. Eventuelt følge brugere, der har svært ved at komme i Mødestedet. Dette kunne gøres i mindre grupper og ville give den enkelte større tryghed.

Den nye reform

En del af arbejdsgruppens opgave var også, at tænke nyt om, hvordan Ådalens tilbud kunne se ud i fremtiden. Inspireret af, at flere brugere havde tilkendegivet, at de gerne ville indgå i forløb, der kunne hjælpe dem til en eller anden form for tilknytning til arbejdsmarkedet. I lyset af den nye førtidspensionsreform og Jobcentrets rolle som tovholder for ressourceplansforløbene, besluttede arbejdsgruppen at interviewe Lisbeth Sanders, Sektionsleder i Jobstart.

I interviewet var der fokus på, hvad den nye "Reform om Førtidspension og Fleksjob" kunne betyde for samarbejdet mellem Ådalen og arbejdsmarkedsafdelingen. Lisbeth Sanders tilkendegav at hun *"**sagtens kan se, at Ådalens tilbud kan indgå i borgerens Ressourceplan i form af Aktivitets- og samværstilbud, gruppestøtte, individuel støtte, støtte i aften- og weekender**"*.

Dialogen mundede ud i en gensidig forståelse af, at det er meningsfyldt at udvikle samarbejdet, og grundlaget for et tiltag, som nævnes i rapporten, var lagt. Ådalen vil arbejde for, at de aktivt går ind og udvikler tilbud, der kan understøtte ressourceplansarbejdet for borgere med sindslidelse.

En ressourceplan for en borger med en sindslidelse kunne efter den nye reform være:

- I 1 år: Deltage i Regionspsykiatriens tilbud (fx om medicin, Daghospital, samtaler)
- Dernæst 1 år i Ådalens Café (fremmøde, træning i grupper mv.)
- Dernæst evt. i virksomhedspraktik

Opsamling

Alle arbejdsgruppens undersøgelser af, hvad fagligheden i Ådalen betyder for brugere, personale, pårørende og samarbejdsparter viser, at Ådalen spiller en afgørende rolle, når det handler om, at brugeren får støtte, som er individuelt tilpasset ud fra den enkeltes behov, og når de har brug for det. Tilgængelighed til fagligt uddannet personale, når andre af psykiatriens tilbud har lukket, er afgørende. Den fleksible tilgang til borgerne og blikket for at møde dem, hvor de er, spiller en stor rolle i forhold til aflastning af de pårørende. Muligheden for at bibeholde rollen som familie og ikke som personale styrkes på baggrund af personalets indsats.

Derudover fremstår der en stor vilje og engagement i en tværfaglig og tværsektoriel tilgang til samarbejdet, hvilket åbner døre for nye mulige samarbejdsformer og relationer. Det gælder også civilsamfundet, hvor Mødestedet Sind vil være en naturlig samarbejdspartner i fremtiden.

INVITATION

Startskuddet til et helt nyt **Ådalen**

Sted: Skive Seminarium – Festsalen
Tid: Tirsdag den 4. december 2012 kl. 15.30-17.00.

Præsentation af udviklingsproces i Ådalen!

Kom og hør om de gode erfaringer og udfordringer fra en helt særlig proces!

Vi glæder os til at præsentere arbejdsgruppens resultat og samtidig takke deltagerne for deres afgørende indsats i forbindelse med arbejdet.

Socialforvaltningen stillede i maj 2012 forslag om lukning af Ådalens aftencafé. Der fulgte en intensiv høringsfase og politikerne efterspurgte en nærmere beskrivelse og vurdering af Ådalens tilbud, inden de tog endelig stilling til forslaget. Det blev Udviklingsprocessens start.

Formålet med udviklingsprocessen har været at få udarbejdet en ny plan for Ådalen, så vores ydelser passer til kommunens samlede tilbud. Samtidig var fokus på at den fremtidige drift og at sikre en hensigtsmæssig udnyttelse af ressourcer til gavn for både borgere og personale.

Der blev nedsat en arbejdsgruppe bestående af 10 brugere som på forskellig vis får støtte fra **Ådalens** tilbud, 10 medarbejdere fra **Ådalen** inklusiv souschef og centerleder, og to medarbejderne fra CFK - Folkesundhed og Kvalitetsudvikling – et center for forskning og udvikling på social- og sundhedsområdet – Region Midtjylland, Aarhus.

Den 5. december har **Ådalen** foretræde for Socialudvalget. Kom og hør, hvad Udvalget bliver præsenteret for.

Program

Kl. 15.30-15.35: Velkomst ved Mona Madsen/Centerleder **Ådalen**

Kl. 15.35-15.50: Opsummering på arbejdsgruppens resultater og nogle gode historier fra arbejdet i gruppen ved to brugere fra arbejdsgruppen og en medarbejder

Kl. 15.50-16.00: Oplevelser af processen fra CFK's side ved René Buch Nielsen og Eva Tersbøl, projektleder og konsulent ved CFK

Kl. 16.00-17.00: Fremvisning af arbejdsgruppens arbejde opdelt i emnerne:

1. Brugerinvolvering
2. Faglighed
3. Beskrivelse af **Ådalens** tilbud
4. Startskuddet til et helt nyt **Ådalen** - Nytænkning af **Ådalens** samlede tilbud herunder **Ådalens** café

Kl. 16.55 -17.00: Afrunding og tak for at du mødte op

Det Psykiatriske Center **Ådalen**

7. Afslutning - hvad så nu?

Indholdet i denne rapport blev præsenteret ved et arrangement på Skive Seminarium den 4. december 2012. Alle, som har været omfattet af udviklingsprocessen, var inviteret til at høre om resultatet af forløbet. De ca. 80 fremmødte var personale i Ådalen, brugere, pårørende og samarbejdsparter.

Den 6. februar 2013 skal arbejdsgruppen præsentere anbefalingerne i denne rapport for Udvalget for Social og Ældre. Der vil være mulighed for at uddybe anbefalingerne og komme i dialog med de politikere, som i sidste ende skal træffe beslutninger om, hvordan de økonomiske ressourcer, der er til rådighed i Skive kommune udnyttes bedst.

Ådalen 2015 afhænger på flere områder af de politiske beslutninger. Hvis anbefalingerne bifaldes, skal der sættes forskellige aktiviteter i gang, både personalemæssige og i forhold til brugerne.

Der er også uafsluttede opgaver. Der skal stadig afholdes dialogmøder med brugere og med pårørende, for at få belyst resultatet af de gennemførte undersøgelser. Der skal igangsættes et værdiskabende samarbejde med alle samarbejdsparterne, og der er masser af gode ideer, som skal konkretiseres.

Ådalen 2015 er hverken begyndelse eller afslutning. Det er begge dele på samme tid. Men der er skabt basis for, at uanset hvad fremtiden bringer, så er Ådalens brugere og medarbejdere rustet til at tage udfordringerne op i et konstruktivt samarbejde.

Erfaringerne med udviklingsprocessen, som de er udtrykt af brugere, medarbejdere og ledere, bør give anledning til, at forandringsprocesser generelt, uanset om det begrundes af besparelser eller omstillinger, skal søges gennemført af dem som berøres af forandringerne.

Næsten alle kommuner i Danmark har visioner og strategier for borgerinddragelse. Men det kan ofte være vanskeligt at omsætte visionerne i praksis, hvilket kan skyldes flere ting bl.a. tidspres. Få har haft mod til at realisere disse visioner.

Vi håber, at vores fremgangsmåde fortsat vil inspirere os, og også, at det kan inspirere andre, der står foran besparelser eller omlægninger.

Startskuddet til et nyt Ådalen

Indlæg i Skive Folkeblad Torsdag d. 6. december

Hvor er det en fornøjelse som borger i Skive Kommune at opleve, hvordan en af kommunens institutioner, Ådalen, i besparelsesøjemed har ladet brugere og medarbejdere arbejde sammen i nogle måneder med det mål at finde nye veje sammen for færre midler.

Denne udviklings- og forandringsproces blev præsenteret ved en mindre konference tirsdag den 4. december, hvor brugere og medarbejdere introducerede tilhørerne til »Startskuddet til et helt nyt Ådalen«. Her blev formidlet erfaringer og resultater fra denne proces. Der blev snakket, spurgt ind til, vist frem, præsenteret, hvordan brugere, medarbejdere og ledelse har arbejdet sammen - som en af brugerne udtrykte det - på bedste demokratisk vis og hele tiden med et mål foran sig om, hvordan Cafeen i Ådalen kan drives videre for færre midler.

Ved Ådalens præsentation af deres udviklingsproces så jeg et flot billede af, hvordan de to parter - brugere og medarbejdere - sammen kan udvikle et nyt tredje. Brugerne fremhævede det meningsfulde og betydningsfulde i at være med og medarbejderne fremhævede det gode i at brugerne ville være med og at brugerne bidrog med ansvar, arbejdslyst og en energi, som nu også skal bruges ved næste fase, nemlig i implementeringen af de nye ideer og forslag, hvor brugerne fortsat er involveret og aktive.

At gøre det, som Ådalens medarbejdere og ledelse nu har afprøvet sammen med brugere, nemlig for alvor at udfolde brugerinvolvering, kræver mod, kræver evne til at forstå mennesker og en stor portion af ønske om at ville det bedste for sine omgivelser.

På Ådalen har man gået det skridt længere, som man ofte ikke vover. Som borger i Skive kommune vil jeg blot appellere til jer som politikere om at være opmærksomme på denne proces og vise anerkendelse til det videre forløb. Der er rigtig meget herfra, vi alle kan lære af, og som vil gøre fremtidens udfordringer - også i Skive Kommune - lettere at møde.